**OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ**

**1 OCAK - 31 ARALIK 2017 HESAP DÖNEMİNE AİT**
**KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR VE**
**BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU**

# BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş. Yönetim Kurulu'na

## A. Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

### 1. Görüş

Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş.'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2017 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kâr veya zarar ve konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar Grup'un 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını Türkiye Muhasebe Standartları'na ("TMS") uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

### 2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun "Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları" bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar ("Etik Kurallar") ile Konsolide finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

## 3. Kilit Denetim Konuları

Kilit denetim konuları, mesleki muhakememize göre cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Kilit denetim konuları, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde ve konsolide finansal tablolara ilişkin görüşümüzün oluşturulmasında ele alınmış olup, bu konular hakkında ayrı bir görüş bildirmiyoruz.

| ***Kilit denetim konuları*** | ***Konunun denetimde nasıl ele alındığı*** |
|---|---|
| ***Garanti Giderleri Karşılığı***<br><br>Not 15'te açıklandığı üzere, Grup'un 31 Aralık 2017 tarihi itibariyle 53 milyon TL tutarında garanti gider karşılığı bulunmaktadır.<br><br>Grup, cari yıla gelir olarak kaydedilen ürünlere ilişkin müteakip yıllarda söz konusu olabilecek geri dönüş, tamir ve bakım masrafları için garanti gider karşılığı hesaplamaktadır. Garanti gider karşılığı araç başına kalan garanti süresi, geçmiş ve cari yıl verileri kullanılarak tahmin edilen araç başına garanti gideri esas alınarak hesaplanır.<br><br>Denetim çalışmalarımızda bu konuya aşağıdaki nedenlerden dolayı odaklanmış bulunuyoruz:<br><br>a) Garanti gideri karşılığı bakiyesinin konsolide finansal tablolarda tutarsal olarak önemlilik oluşturması<br><br>b) Garanti gideri karşılığı hesaplamasının araç başına gerçekleşmesi muhtemel garanti gideri ve kur gibi belirli varsayımlara dayanması ve bu varsayımlardaki değişikliklerin konsolide finansal tabloları etkileyebilme olasılığı | Garanti gider karşılıklarının makul ölçüde hesaplandığının test edilebilmesi için aşağıdaki denetim prosedürleri uygulanmıştır:<br><br>- Grup'un muhasebe tahminlerinin oluşturulması sırasında kullanılan varsayım ve girdilerin gözden geçirilmesi ve onaylanması ile ilgili oluşturdukları kontroller test edilmiş ve önemli bir bulguya rastlanmamıştır.<br><br>- Garanti gider karşılığı hesaplamasına konu olan araç başına kalan garanti süresi aşağıdaki gibi test edilmiştir:<br><br>- Grup Yönetiminden garanti gider karşılığı hesaplaması temin edilerek hesaplamaya konu edilen satılan araç sayılarının doğruluğu kontrol edilmiş ve cari yılda satılan araçların faturaları örneklem yolu ile test edilmiştir. Testlerde önemli bir bulguya rastlanmamıştır.<br><br>- Satılan her araç için hesaplamaya konu garanti süresinin matematiksel doğruluğu yeniden hesaplama yöntemi ile test edilmiştir. Testlerde önemli bir bulguya rastlanmamıştır. |

## 3. Kilit Denetim Konuları (Devamı)

| *Kilit denetim konuları* | *Konunun denetimde nasıl ele alındığı* |
|---|---|
| | - Garanti gider karşılığı hesaplamasına konu olan geçmiş dönem ve cari yılda gerçekleşen fiili garanti harcamaları kullanılarak tahmin edilen araç başına garanti gider karşılığı aşağıdaki gibi test edilmiştir:<br><br>- Grup yönetiminin geçmişteki tahmin ve varsayımları ile gerçekleşen garanti giderleri karşılaştırılmış ve önemli bir bulgu tespit edilmemiştir.<br><br>- Grup, geçmiş ve cari yılda fiili olarak gerçekleşen garanti giderlerini esas alarak araç başına düşen garanti gider karşılığını yine araç türüne göre yabancı para cinsinden oluşturmaktadır. Cari yılda fiilen gerçekleşen garanti giderleri baz alınarak ve döviz kuru değişimleri göz önünde bulundurularak mevcut garanti gideri karşılığının makullüğü değerlendirilmiş ve bu tutarın Grup'un hesapladığı garanti gideri karşılığından önemli derecede fark göstermediği tespit edilmiştir.<br><br>- Grup'un cari dönemde gerçekleşen garanti giderleri örneklem yöntemi ile test edilmiştir ve herhangi önemli bir bulguya rastlanmamıştır. |

## 4. Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Grup yönetimi; konsolide finansal tabloların TMS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Konsolide finansal tabloları hazırlarken yönetim; Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Grup'u tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirme niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Grup'un finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

## 5. Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu konsolide tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

BDS'lere uygun olarak yürütülen bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve meslekî şüpheciliğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Konsolide finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.

- Grup'un iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.

## 5. Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları (Devamı)

- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminleri ile ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.

- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasının kullanılmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız hâlinde, raporumuzda, finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Grup'un sürekliliğini sona erdirebilir.

- Konsolide finansal tabloların açıklamaları dâhil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların, temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

- Konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermek amacıyla, Grup içerisindeki işletmelere veya faaliyet bölümlerine ilişkin finansal bilgiler hakkında yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Grup denetiminin yönlendirilmesinden, gözetiminden ve yürütülmesinden sorumluyuz. Verdiğimiz denetim görüşünden de tek başımıza sorumluyuz.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Bağımsızlığa ilişkin etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiş bulunmaktayız. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünülebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususlar ile varsa, ilgili önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmiş bulunmaktayız.

Üst yönetimden sorumlu olanlara bildirilen konular arasından, cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konuları yani kilit denetim konularını belirlemekteyiz. Mevzuatın konunun kamuya açıklanmasına izin vermediği durumlarda veya konuyu kamuya açıklamanın doğuracağı olumsuz sonuçların, kamuya açıklamanın doğuracağı kamu yararını aşacağının makul şekilde beklendiği oldukça istisnai durumlarda, ilgili hususun bağımsız denetçi raporumuzda bildirilmemesine karar verebiliriz.

**B. Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülükler**

1. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Şirket'in 1 Ocak - 31 Aralık 2017 hesap döneminde defter tutma düzeninin, kanun ile şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.

2. TTK'nın 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve istenen belgeleri vermiştir.

3. TTK'nın 398. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 2 Şubat 2018 tarihinde Şirket'in Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Beste Gücümen, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 2 Şubat 2018

**OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ**

**1 OCAK - 31 ARALIK 2017 HESAP DÖNEMİNE AİT**
**KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR**

**İÇİNDEKİLER** **SAYFA**


**KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOLARI ..... 1 - 2**

**KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI ..... 3**

**KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOLARI ..... 4**

**KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI ..... 5**

**KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR..... 6-60**

## OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ

## 31 ARALIK 2017 VE 2016 TARİHLERİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

| | Notlar | (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2017 | (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|---|
| **Varlıklar** | | | |
| **Dönen varlıklar** | | | |
| Nakit ve nakit benzerleri | 4 | 228.958 | 38.598 |
| Ticari alacaklar | 8 | 445.329 | 388.658 |
| *İlişkili taraflardan ticari alacaklar* | *27* | *29.656* | *29.437* |
| *İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar* | *8* | *415.673* | *359.221* |
| Diğer alacaklar | 9 | 68 | 20 |
| Devam eden inşaat, taahhüt veya hizmet sözleşmelerinden alacaklar | 11 | 312.030 | 245.830 |
| Stoklar | 10 | 413.056 | 493.870 |
| Türev araçlar | 7 | 1.325 | 52 |
| Peşin ödenmiş giderler | 17 | 190.153 | 176.766 |
| Diğer dönen varlıklar | 17 | 40.632 | 106.138 |
| **Toplam dönen varlıklar** | | **1.631.551** | **1.449.932** |
| **Duran varlıklar** | | | |
| Ticari alacaklar | 8 | 10.235 | 9.174 |
| Diğer alacaklar | 9 | 281 | 234 |
| Finansal yatırımlar | 5 | 41 | 41 |
| Maddi duran varlıklar, net | 12 | 101.009 | 105.102 |
| Maddi olmayan duran varlıklar, net | 13 | 219.864 | 181.932 |
| Ertelenmiş vergi varlığı | 25 | 46.606 | 37.853 |
| **Toplam duran varlıklar** | | **378.036** | **334.336** |
| **Toplam varlıklar** | | **2.009.587** | **1.784.268** |

İlişikte yer alan açıklayıcı notlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

## 31 ARALIK 2017 VE 2016 TARİHLERİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

| | Notlar | (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2017 | (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|---|
| **Kaynaklar** | | | |
| **Kısa vadeli yükümlülükler** | | | |
| Kısa vadeli borçlanmalar | 6 | 429.248 | 3 |
| Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları | 6 | 84.410 | 4.669 |
| Ticari borçlar | 8 | 62.117 | 401.145 |
| *İlişkili taraflara ticari borçlar* | *27* | *14.094* | *11.017* |
| *İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar* | *8* | *48.023* | *390.128* |
| Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar | 17 | 24.294 | 21.440 |
| Diğer borçlar | 9 | 42.549 | 37.958 |
| Ertelenmiş gelirler | 17 | 21.084 | 200.624 |
| Devlet teşvik ve yardımları | 14 | 1.940 | 2.156 |
| Kısa vadeli karşılıklar | 15 | 403.935 | 387.144 |
| *Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar* | | *9.286* | *8.491* |
| *Diğer kısa vadeli karşılıklar* | | *394.649* | *378.653* |
| Diğer kısa vadeli yükümlülükler | 17 | 2.742 | 11.200 |
| **Toplam kısa vadeli yükümlülükler** | | **1.072.319** | **1.066.339** |
| **Uzun vadeli yükümlülükler** | | | |
| Uzun vadeli borçlanmalar | 6 | 190.000 | 425.447 |
| Devlet teşvik ve yardımları | 14 | 1.441 | 3.382 |
| Uzun vadeli karşılıklar | 16 | 31.693 | 38.388 |
| *Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar* | *16* | *31.693* | *28.088* |
| *Diğer uzun vadeli karşılıklar* | *15* | - | *10.300* |
| Ertelenmiş gelirler | 17 | 430.580 | 7.754 |
| **Toplam uzun vadeli yükümlülükler** | | **653.714** | **474.971** |
| **Toplam yükümlülükler** | | **1.726.033** | **1.541.310** |
| **Özkaynaklar** | | | |
| Ödenmiş sermaye | 18 | 24.000 | 24.000 |
| Sermaye düzeltme farkları | 18 | 52.743 | 52.743 |
| Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler | 18 | 59.895 | 54.015 |
| Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler) | 18 | (4.880) | (4.986) |
| *Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)* | *18* | *(4.880)* | *(4.986)* |
| Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler) | | 2.396 | 1.329 |
| *Yabancı para çevrim farkları* | | *2.396* | *1.329* |
| Geçmiş yıllar karları | 18 | 49.977 | 46.132 |
| Net dönem karı | 18 | 99.423 | 69.725 |
| **Toplam özkaynaklar** | | **283.554** | **242.958** |
| **Toplam kaynaklar** | | **2.009.587** | **1.784.268** |

İlişikte yer alan açıklayıcı notlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

## 1 OCAK-31 ARALIK 2017 VE 2016 HESAP DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

| | Notlar | (Bağımsız denetimden geçmiş) 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | (Bağımsız denetimden geçmiş) 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|---|
| Hasılat | 19 | 1.785.272 | 1.634.515 |
| Satışların maliyeti (-) | 19 | (1.313.646) | (1.224.670) |
| **BRÜT KAR** | | **471.626** | **409.845** |
| Pazarlama giderleri (-) | 20 | (234.662) | (189.513) |
| Genel yönetim giderleri (-) | 20 | (69.524) | (63.132) |
| Araştırma ve geliştirme giderleri (-) | 20 | (43.644) | (36.176) |
| Esas faaliyetlerden diğer gelirler | 22 | 448.664 | 422.909 |
| Esas faaliyetlerden diğer giderler (-) | 22 | (346.746) | (379.290) |
| **ESAS FAALİYET KARI** | | **225.714** | **164.643** |
| Yatırım faaliyetlerinden gelirler | | 1.250 | 87 |
| **FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI** | | **226.964** | **164.730** |
| Finansman gelirleri | 23 | 14.548 | 15.517 |
| Finansman giderleri (-) | 24 | (150.806) | (112.167) |
| **SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI** | | **90.706** | **68.080** |
| Sürdürülen faaliyetler vergi geliri/(gideri) | | | |
| Dönem vergi geliri/(gideri) | 25 | (66) | 1.387 |
| Ertelenmiş vergi geliri/(gideri) | 25 | 8.783 | 258 |
| **DÖNEM KARI** | | **99.423** | **69.725** |
| **Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar** | | | |
| Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm (kayıpları) kazançları | | 136 | (1.409) |
| Ertelenmiş vergi geliri/(gideri) | | (30) | 282 |
| **Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacaklar** | | | |
| Yabancı para çevrim farkları | | 1.067 | 1.392 |
| **Diğer kapsamlı gelir** | | **1.173** | **265** |
| **TOPLAM KAPSAMLI GELİR** | | **100.596** | **69.990** |
| **Pay Başına Kazanç (Kuruş)** | **26** | **0,414** | **0,291** |

İlişikte yer alan açıklayıcı notlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

## OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ

## 1 OCAK - 31 ARALIK 2017 VE 2016 HESAP DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

| | | Ödenmiş sermaye | Sermaye düzeltme farkları | Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler | Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler) | Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler) | Geçmiş yıllar karları | Net dönem karı | Özkaynaklar |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kayıpları | Yabancı para çevrim farkları | | | |
| **Önceki Dönem** | **Dönem başı bakiyeler** | **24.000** | **52.743** | **46.935** | **(3.859)** | **(63)** | **43.296** | **81.916** | **244.968** |
| | Transferler | - | - | 7.080 | - | - | 74.836 | (81.916) | - |
| | Kar Payları | - | - | - | - | - | (72.000) | - | (72.000) |
| | Toplam kapsamlı gelir | - | - | - | (1.127) | 1.392 | - | 69.725 | 69.990 |
| | **Dönem sonu bakiyeler** | **24.000** | **52.743** | **54.015** | **(4.986)** | **1.329** | **46.132** | **69.725** | **242.958** |
| **Cari Dönem** | **Dönem başı bakiyeler** | **24.000** | **52.743** | **54.015** | **(4.986)** | **1.329** | **46.132** | **69.725** | **242.958** |
| | Transferler | - | - | 5.880 | - | - | 63.845 | (69.725) | - |
| | Kar Payları | - | - | - | - | - | (60.000) | - | (60.000) |
| | Toplam kapsamlı gelir | - | - | - | 106 | 1.067 | - | 99.423 | 100.596 |
| | **Dönem sonu bakiyeler** | **24.000** | **52.743** | **59.895** | **(4.880)** | **2.396** | **49.977** | **99.423** | **283.554** |

İlişikte yer alan açıklayıcı notlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

# OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ

## 1 OCAK - 31 ARALIK 2017 VE 2016 HESAP DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

| | Notlar | (Bağımsız denetimden geçmiş) 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | (Bağımsız denetimden geçmiş) 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|---|
| **İŞLETME FAALİYETLERİNDEN NAKİT AKIŞLARI** | | **204.043** | **409.296** |
| Dönem karı | | 99.423 | 69.725 |
| **Dönem Net Karı (Zararı) Mutabakatı İle İlgili Düzeltmeler** | | **270.516** | **194.929** |
| **Amortisman ve İtfa Gideri İle İlgili Düzeltmeler** | 12, 13 | **62.108** | **49.193** |
| **Değer Düşüklüğü (İptali) İle İlgili Düzeltmeler** | | **5.078** | **3.397** |
| - Alacaklarda Değer Düşüklüğü (İptali) ile İlgili Düzeltmeler | 8 | 5.084 | 3.486 |
| - Stok Değer Düşüklüğü (İptali) ile İlgili Düzeltmeler | 10, 21 | (6) | (89) |
| **Karşılıklar İle İlgili Düzeltmeler** | | **64.404** | **41.232** |
| - Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar ile İlgili Düzeltmeler | 16, 21 | 8.942 | 7.465 |
| - Garanti Karşılıkları (İptali) ile İlgili Düzeltmeler | 15, 21 | 55.462 | 33.767 |
| **Faiz (Gelirleri) ve Giderleri İle İlgili Düzeltmeler** | | **94.732** | **77.231** |
| - Faiz Gelirleri ile İlgili Düzeltmeler | 23 | (1.050) | (527) |
| - Faiz Giderleri ile İlgili Düzeltmeler | 24 | 95.782 | 77.758 |
| **Gerçekleşmemiş Yabancı Para Çevrim Farkları İle İlgili Düzeltmeler** | | **38.861** | **19.807** |
| **Gerçeğe Uygun Değer Kayıpları (Kazançları) İle İlgili Düzeltmeler** | | **6.583** | **4.156** |
| - Türev Finansal Araçların Gerçeğe Uygun Değer Kayıpları (Kazançları) ile İlgili Düzeltmeler | | 6.583 | 4.156 |
| **Duran Varlıkların Elden Çıkarılmasından Kaynaklanan Kayıplar (Kazançlar) İle İlgili Düzeltmeler** | | **(1.250)** | **(87)** |
| - Maddi Duran Varlıkların Elden Çıkarılmasından Kaynaklanan Kayıplar (Kazançlar) ile İlgili Düzeltmeler | | (1.250) | (87) |
| **İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler** | | **(108.993)** | **174.410** |
| **Ticari Alacaklardaki Azalış (Artış) ile İlgili Düzeltmeler** | | **(62.911)** | **33.101** |
| **Devam Eden İnşaat, Taahhüt veya Hizmet Sözleşmelerinden Alacaklardaki Azalış (Artış)** | | **(66.200)** | **(57.552)** |
| **Stoklardaki Azalışlar (Artışlar) İle İlgili Düzeltmeler** | | **80.820** | **(56.909)** |
| **Ticari Borçlardaki Artış (Azalış) ile İlgili Düzeltmeler** | | **(339.028)** | **232.546** |
| **İşletme Sermayesinde Gerçekleşen Diğer Artış (Azalış) ile İlgili Düzeltmeler** | | **278.326** | **23.224** |
| -Faaliyetlerle İlgili Diğer Varlıklardaki Azalış (Artış) | | 52.119 | (94.939) |
| -Faaliyetlerle İlgili Diğer Yükümlülüklerdeki Artış (Azalış) | | 226.207 | 118.163 |
| **Faaliyetlerden Elde Edilen Nakit Akışları** | | **260.946** | **439.064** |
| **Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar Kapsamında Yapılan Ödemeler** | 16 | **(5.201)** | **(3.107)** |
| **Diğer Karşılıklara İlişkin Ödemeler** | 15 | **(43.782)** | **(28.213)** |
| **Vergi İadeleri (Ödemeleri)** | | **(66)** | **1.387** |
| **Diğer Nakit Girişleri (Çıkışları)** | | **(7.854)** | **165** |
| **YATIRIM FAALİYETLERİNDEN KAYNAKLANAN NAKİT AKIŞLARI** | | **(94.697)** | **(76.629)** |
| **Bağlı Ortaklıkların Kontrolünün Elde Edilmesine Yönelik Alışlara İlişkin Nakit Çıkışları** | | **-** | **(41)** |
| **Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıkların Satışından Kaynaklanan Nakit Girişleri** | | **4.532** | **1.156** |
| - Maddi Duran Varlıkların Satışından Kaynaklanan Nakit Girişleri | | 4.532 | 1.156 |
| **Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıkların Alımından Kaynaklanan Nakit Çıkışları** | | **(99.229)** | **(77.744)** |
| - Maddi Duran Varlık Alımından Kaynaklanan Nakit Çıkışları | 12 | (13.273) | (14.335) |
| - Maddi Olmayan Duran Varlık Alımından Kaynaklanan Nakit Çıkışları | 13 | (85.956) | (63.409) |
| **FİNANSMAN FAALİYETLERİNDEN NAKİT AKIŞLARI** | | **79.947** | **(354.197)** |
| **Borçlanmadan Kaynaklanan Nakit Girişleri** | | **1.119.456** | **854.569** |
| - Kredilerden Nakit Girişleri | | 1.119.456 | 854.569 |
| **Borç Ödemelerine İlişkin Nakit Çıkışları** | | **(893.393)** | **(1.065.453)** |
| - Kredi Geri Ödemelerine İlişkin Nakit Çıkışları | | (893.393) | (1.065.453) |
| **Ödenen Temettüler** | | **(60.000)** | **(72.000)** |
| **Ödenen Faiz** | | **(87.166)** | **(71.840)** |
| **Alınan Faiz** | | **1.050** | **527** |
| **YABANCI PARA ÇEVRİM FARKLARININ ETKİSİNDEN ÖNCE NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDEKİ NET ARTIŞ (AZALIŞ)** | | **189.293** | **(21.530)** |
| **Yabancı para çevrim farklarının nakit ve benzerleri üzerindeki etkisi** | | **1.067** | **1.392** |
| **NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDEKİ NET ARTIŞ (AZALIŞ)** | | **190.360** | **(20.138)** |
| **DÖNEM BAŞI NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ** | 4 | **38.598** | **58.736** |
| **DÖNEM SONU NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ** | 4 | **228.958** | **38.598** |

İlişikte yer alan açıklayıcı notlar bu kondolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

## NOT 1 - GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU

Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi Anonim Şirketi ("Otokar" ya da "Şirket") 1963 yılında kurulmuş olup, İstanbul, Türkiye'de kayıtlıdır ve Türk Ticaret Kanunu hükümleri altında faaliyet göstermektedir.

Şirket, otomotiv sektöründe faaliyet göstermekte olup üretiminin ağırlığını arazi araçları, zırhlı araçlar, minibüs, midibüs ve otobüs türü araçlar ile treyler, semi-treyler, hafif kamyon, kamyonüstü uygulamaları oluşturmaktadır.

Şirket'in kayıtlı olduğu adresi aşağıdaki gibidir:

Genel müdürlük: Aydınevler Mahallesi, Saygı Cad. No: 58 A Bl. 34854 Küçükyalı/İstanbul

Fabrika : Atatürk Cad. No: 6 54580 Arifiye/Sakarya

Şirket'in konsolidasyon kapsamında yer alan bağlı ortaklığına ait bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

| Şirket ünvanı | Faaliyet konusu | Ülke | Sermayesi | İştirak oranı (%) |
|---|---|---|---|---|
| Otokar Europe SAS | Satış ve pazarlama | Fransa | 100 bin Avro (239 bin TL) | 100,00 |

Şirket Yönetim Kurulu'nun ihracat faaliyetlerini organize etmek ve bu bölgedekiler başta olmak üzere yurt dışı satışlarını artırmak amacı ile 13 Nisan 2016 tarihinde aldığı karar doğrultusunda Birleşik Arap Emirlikleri'nde, 50 bin AED (Birleşik Arap Emirlikleri Dirhemi) sermaye ile "Otokar Land Systems LLC" ünvanlı şirketin kuruluş işlemleri tamamlanmış olup, Otokar Land Systems LLC şirketinin finansal faaliyetleri henüz önemli düzeye ulaşmadığından konsolide finansal tablolarda "Finansal yatırımlar" altında izlenmektedir.
Bundan böyle Otokar ve konsolide edilmiş bağlı ortaklığı "Grup" olarak adlandırılacaktır.

Grup'un bünyesinde istihdam edilen dönem sonu ve ortalama personel sayıları aşağıdaki gibidir:

| | 31 Aralık 2017 | | 31 Aralık 2016 | |
|---|---|---|---|---|
| | Dönem sonu | Ortalama | Dönem sonu | Ortalama |
| **Toplam personel sayısı** | 2.147 | 2.205 | 2.297 | 2.409 |

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar, yayınlanmak üzere 2 Şubat 2018 tarihinde Otokar Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır. Söz konusu konsolide finansal tablolar, Genel Kurul tarafından değiştirilebilir.

Otokar, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlıdır ve hisseleri 1995 yılından beri Borsa İstanbul A.Ş.'de ("BİST") işlem görmektedir. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, Otokar'ın BİST'e kayıtlı %27,45 oranında hissesi mevcuttur.

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Otokar'ın hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir:

| | (%) |
|---|---|
| Koç Holding A.Ş. | 44,68 |
| Ünver Holding A.Ş. | 24,81 |
| Halka açık | 27,45 |
| Diğer | 3,06 |
| | **100,00** |

## NOT 1 - GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU (Devamı)

Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş., Koç Holding A.Ş. tarafından kontrol edilmektedir.

Grup'un ana ortağı Koç Holding A.Ş., Koç Ailesi ve Koç Ailesi tarafından sahip olunan şirketler tarafından kontrol edilmektedir.

Grup hissedarı Ünver Holding A.Ş., Ünver Ailesi tarafından kontrol edilmektedir.

Grup, faaliyetlerinin bir kısmını Koç Holding A.Ş. ve ilişkili şirketleriyle yapmaktadır. Grup'un hem müşterisi hem de tedarikçisi konumunda ilişkili tarafları mevcuttur.

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

### 2.1 Konsolide finansal tabloların hazırlanma ilkeleri

İlişikteki konsolide finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri II, 14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümleri uyarınca Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na ("TMS/TFRS") ve bunlara ilişkin ek ve yorumlara uygun olarak hazırlanmıştır.

Grup, muhasebe kayıtlarını ve yasal finansal tablolarını Türkiye'de geçerli olan ticari mevzuat, mali mevzuat ve Maliye Bakanlığı'nca yayımlanan Tek Düzen Hesap Planı ("THP") gereklerine göre Türk Lirası ("TL") olarak tutmaktadır.

Kondolide finansal tablolar Grup'un yasal kayıtlarına dayandırılmış olup KGK tarafından yayınlanan Türkiye Muhasebe Standartları'na göre Grup'un durumunu layıkıyla arz edebilmek için bir takım düzeltme ve sınıflandırma değişikliklerine tabi tutularak hazırlanmıştır. Söz konusu düzeltmeler genel olarak ertelenmiş vergiler, kıdem tazminatı, maddi varlık amortismanlarının ekonomik ömürlerine ve kıst esasına göre ayrılması, karşılıkların muhasebeleşmesi, tank projesi için inşaat muhasebesinin uygulanması ve ticari alacak ve borçların reeskonta tabi tutulmasından oluşmaktadır.

Konsolide finansal tablolar gerçeğe uygun değerleri ile taşınan türev finansal varlıklar ve yükümlülükler dışında tarihsel maliyet esasına göre hazırlanmıştır.

**İşlevsel ve sunum para birimi**

Grup'un işlevsel ve sunum para birimi TL olarak kabul edilmiştir.

SPK'nın 17 Mart 2005 tarih ve 11/367 sayılı kararına istinaden konsolide finansal tablolardaki tutarları yeniden ifade etme işleminin uygulanmasını gerektiren objektif koşulların gerçekleşmemiş olması ve SPK'nın varolan verilere dayanarak ileride de bu koşulların gerçekleşme emarelerinin büyük ölçüde ortadan kalktığını öngörmesi sebebiyle, finansal tablolar en son 31 Aralık 2004 tarihi itibarıyla Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) 29 uyarınca (Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama) yeniden ifade etme işlemine tabi tutulmuştur. Dolayısıyla, 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihli konsolide bilançolarda yer alan parasal olmayan aktif ve pasifler ve sermaye dahil özkaynak kalemleri, 31 Aralık 2004 tarihine kadar olan girişlerin 31 Aralık 2004 tarihine kadar endekslenmesi, bu tarihten sonra oluşan girişlerin ise nominal değerlerden taşınmasıyla hesaplanmıştır.

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

### 2.2 Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler ve hatalar

Grup, benzer nitelikteki işlemleri, olayları ve durumları tutarlı olarak konsolide finansal tablolara alır, değerler ve sunar. Tespit edilen önemli muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanır ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir. Grup, muhasebe politikalarını bir önceki yıl ile tutarlı olarak uygulamıştır.

Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek önemde, ileriye yönelik olarak uygulanır. 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren döneme ait konsolide finansal tabloların hazırlanması sırasında kullanılan önemli tahminler, 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren döneme ait konsolide finansal tabloların hazırlanması sırasında uygulanan tahminlerle tutarlıdır.

### 2.3 Muhasebe politikalarında değişiklikler

Grup'un konsolide finansal durumu, performansı veya nakit akımları üzerindeki işlemlerin ve olayların etkilerinin konsolide finansal tablolarda daha uygun ve güvenilir bir sunumu sonucunu doğuracak nitelikte olması durumunda muhasebe politikalarında değişiklik yapılır. İsteğe bağlı olarak muhasebe politikalarında yapılan değişikliklerin önceki dönemleri etkilemesi durumunda, söz konusu politika hep kullanımdaymış gibi konsolide finansal tablolarda geriye dönük olarak uygulanır. Yeni bir standardın uygulanmasından kaynaklanan muhasebe politikası değişiklikleri, söz konusu standardın şayet varsa geçiş hükümlerine uygun olarak geriye ya da ileriye dönük olarak uygulanır. Herhangi bir geçiş hükmünün yer almadığı değişiklikler geriye dönük olarak uygulanır.

***a. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar***

Yeni TMS/TFRS'nin finansal tablolara etkileri ile ilgili açıklamalar:

a) TMS/TFRS'nin başlığı,
b) muhasebe politikası değişikliğinin varsa ilgili geçiş hükümlerine uygun olarak yapıldığı,
c) muhasebe politikasında değişikliğin açıklaması,
d) varsa geçiş hükümlerinin açıklaması,
e) varsa geçiş hükümlerinin ileriki dönemlere olabilecek etkileri,
f) mümkün olduğunca, cari ve sunulan her bir önceki dönem ile ilgili düzeltme tutarları:
i. etkilenen her bir finansal tablo kalemi için sunulmalı ve
ii. şirket için "TMS 33, Hisse Başına Kazanç" standardı geçerliyse adi hisse ve seyreltilmiş hisse başına kazanç tutarları tekrar hesaplanmalıdır.
g) eğer mümkünse sunulmayan dönemlerden önceki dönemlere ait düzeltme tutarları ve
h) geçmişe dönük uygulama herhangi bir dönem veya dönemler için mümkün değilse bu duruma yol açan olaylar açıklanmalı ve muhasebe politikasındaki değişikliğin hangi tarihten itibaren ve ne şekilde uygulandığı açıklanmalıdır.

- **TMS 7, "Nakit akış tabloları"ndaki değişiklikler;** 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.Bu değişiklikler finansal tablo okuyucularının finansman faaliyetlerinden kaynaklanan yükümlülük değişikliklerini değerlendirebilmelerine imkan veren ek açıklamalar getirmiştir. Değişiklikler UMSK'nın 'açıklama inisiyatifi' projesinin bir parçası olarak finansal tablo açıklamalarının nasıl geliştirilebileceğine dair çıkarılmıştır.

**NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)**

- **TMS 12, "Gelir vergilerdeki değişiklikler";** 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Gerçekleşmemiş zararlar üzerinden hesaplanan ertelenmiş vergi varlıklarının muhasebeleştirilmesine ilişkin bu değişiklikler, gerçeğe uygun değerden ölçülen borçlanma araçları üzerinden hesaplanan ertelenmiş vergi varlığının nasıl muhasebeleştirileceğini açıklamaktadır.

  **2014-2016 dönemi yıllık iyileştirmeler;** 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.

- **TFRS 12, "Diğer işletmelerdeki paylara ilişkin açıklamalar";** 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinden itibaren geçerli olmak üzere geriye dönük olarak uygulanmalıdır. Bu değişiklik, özet finansal bilgiler haricinde TFRS 12'nin açıklama gerekliliklerinin satılmaya hazır olarak sınıflandırılan işletmelerdeki paylara uygulanacağını açıklığa kavuşturmaktadır.

***b. 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler:***

Yayımlanmış, fakat henüz yürürlüğe girmemiş yeni bir TMS/TFRS erken uygulanmamışsa:

a) söz konusu durum ve
b) bir TMS/TFRS'nin ilk uygulanması gerektiği dönemde değişikliğin finansal tablolar üzerindeki olası etkilerinin saptanmasına ilişkin bilinen veya makul şekilde tahmin edilebilen bilgiler finansal tablolarda açıklanmalıdır.

- **TFRS 9, "Finansal araçlar";** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart TMS 39'un yerini almaktadır. Finansal varlıklar ve yükümlülüklerin sınıflandırması ve ölçülmesi ile ilgili zorunlulukları ve aynı zamanda şu anda kullanılmakta olan, gerçekleşen değer düşüklüğü zararı modelinin yerini alacak olan beklenen kredi riski modelini de içermektedir.

- **TFRS 15, "Müşteri sözleşmelerinden hasılat";** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Amerika'da Kabul Görmüş Muhasebe Standartları ile yapılan uyum çalışması sonucu ortaya çıkan yeni standart hasılatın finansal raporlamasını ve finansal tabloların toplam gelirlerinin dünya çapında karşılaştırılabilir olmasını sağlamayı amaçlamıştır.

- **TFRS 15, "Müşteri sözleşmelerinden hasılat" standardındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişikliklerle edim (performans) yükümlülüklerini belirleyen uygulama rehberliğine, fikri mülkiyet lisanslarının muhasebesine ve işletmenin asil midir yoksa aracı mıdır değerlendirmesine (net hasılat sunumuna karşın brüt hasılat sunumu) ilişkin açıklamaları içermektedir. Uygulama rehberliğindeki bu alanların her biri için yeni ve değiştirilmiş açıklayıcı örnekler eklenmiştir. UMSK, aynı zamanda yeni hasılat standardına geçiş ile ilgili ek pratik tedbirler dahil etmiştir.

**NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)**

- **TFRS 4, "Sigorta Sözleşmeleri" standardındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TFRS 4'de yapılan değişiklik sigorta şirketleri için 'örtülü yaklaşım (overlay approach)' ve 'erteleme yaklaşımı (deferral approach)' olarak iki farklı yaklaşım sunmaktadır. Buna göre:

  - Sigorta sözleşmeleri tanzim eden tüm şirketlere yeni sigorta sözleşmeleri standardı yayımlanmadan önce TFRS 9 uygulandığında ortaya çıkabilecek olan dalgalanmayı kar veya zararda muhasebeleştirmek yerine diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirme seçeneğini sağlayacaktır ve

  - Faaliyetleri ağırlıklı olarak sigorta ile bağlantılı olan şirketlere isteğe bağlı olarak 2021 yılına kadar geçici olarak TFRS 9'u uygulama muafiyeti getirecektir. TFRS 9 uygulamayı erteleyen işletmeler hali hazırda var olan TMS 39, 'Finansal Araçlar' standardını uygulamaya devam edeceklerdir.

- **TMS 40, "Yatırım amaçlı gayrimenkuller" standardındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Yatırım amaçlı gayrimenkullerin sınıflandırılmasına ilişkin yapılan bu değişiklikler, kullanım amacında değişiklik olması durumunda yatırım amaçlı gayrimenkullere ya da gayrimenkullerden yapılan sınıflandırmalarla ilgili netleştirme yapmaktadır. Bir gayrimenkulün kullanımının değişmesi durumunda bu gayrimenkulün 'yatırım amaçlı gayrimenkul' tanımlarına uyup uymadığının değerlendirilmesinin yapılması gerekmektedir. Bu değişim kanıtlarla desteklenmelidir.

- **TFRS 2 'Hisse bazlı ödemeler' standardındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Değişiklik nakde dayalı hisse bazlı ödemelerin ölçüm esaslarını ve bir ödüllendirmeyi nakde dayalıdan özkaynağa dayalıya çeviren değişikliklerin nasıl muhasebeleştirileceğini açıklamaktadır. Bu değişiklik aynı zamanda bir işverenin çalışanının hisse bazlı ödemesine ilişkin bir miktarı kesmek ve bunu vergi dairesine ödemekle yükümlü olduğu durumlarda, TFRS 2'nin esaslarına bir istisna getirerek, bu ödül sanki tamamen özkaynağa dayalıymışçasına işlem görmesini gerektirmektedir.

  **2014 - 2016 dönemi yıllık iyileştirmeler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.

  - TFRS 1, "Türkiye finansal raporlama standartlarının ilk uygulaması", TFRS 7, TMS 19 ve TFRS 10 standartlarının ilk kez uygulama aşamasında kısa dönemli istisnalarını kaldırılmıştır.
  - TMS 28, "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar"; bir iştirak ya da iş ortaklığının gerçeğe uygun değerden ölçülmesine ilişkin açıklık getirmiştir.

- **TFRS Yorum 22, "Yabancı para cinsinden yapılan işlemler ve avanslar ödemeleri";**
  1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum yabancı para cinsinden yapılan işlemler ya da bu tür işlemlerin bir parçası olarak yapılan ödemelerin yabancı bir para cinsinden yapılması ya da fiyatlanması konusunu ele almaktadır. Bu yorum tek bir ödemenin yapılması/alınması durumunda ve birden fazla ödemenin yapıldığı/alındığı durumlara rehberlik etmektedir. Bu rehberliğin amacı uygulamadaki çeşitliliği azaltmaktadır.

**NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)**

- **TFRS 9, "Finansal araçlar'daki değişiklikler";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklik, itfa edilmiş maliyet ile ölçülen finansal bir yükümlülüğün, finansal tablo dışı bırakılma sonucu doğurmadan değiştirildiğinde, ortaya çıkan kazanç veya kaybın doğrudan kar veya zararda muhasebeleştirilmesi konusunu doğrulamaktadır. Kazanç veya kayıp, orijinal sözleşmeye dayalı nakit akışları ile orijinal etkin faiz oranından iskonto edilmiş değiştirilmiş nakit akışları arasındaki fark olarak hesaplanır. Bu, farkın IAS 39'dan farklı olarak enstrümanın kalan ömrü boyunca yayılarak muhasebeleştirilmesinin mümkün olmadığı anlamına gelmektedir.

- **TMS 28, "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar'daki değişiklikler";**
1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Şirketlerin özkaynak metodunu uygulamadığı uzun vadeli iştirak veya müşterek yönetime tabi yatırımlarını, TFRS 9 kullanarak muhasebeleştireceklerini açıklığa kavuşturmuştur.

- **TFRS 16, "Kiralama işlemleri";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TFRS 15, 'Müşteri sözleşmelerinden hasılat' standardı ile birlikte erken uygulamaya izin verilmektedir. Bu yeni standart mevcut TMS 17 rehberliğinin yerini alır ve özellikli kiralayanlar açısından muhasebesinde geniş kapsamlı bir değişiklik yapar. Şu anki TMS 17 kurallarına göre kiralayanlar bir kiralama işlemine taraf olduklarında bu işlem için finansal kiralama (bilanço içi) ya da faaliyet kiralaması (bilanço dışı) ayrımı yapmak zorundalar. Fakat TFRS 16'ya göre artık kiralayanlar neredeyse tüm kiralama sözleşmeleri için gelecekte ödeyecekleri kiralama yükümlülüklerini ve buna karşılık olarak da bir varlık kullanım hakkını bilançolarına yazmak zorunda olacaklardır. UMSK kısa dönemli kiralama işlemleri ve düşük değerli varlıklar için bir istisna öngörmüştür, fakat bu istisna sadece kiraya verenler açısından uygulanabilir. Kiraya verenler için muhasebe neredeyse aynı kalmaktadır. Ancak UMSK'nın kiralama işlemlerinin tanımını değiştirmesinden ötürü (sözleşmelerdeki içeriklerin birleştirilmesi ya da ayrıştırılmasındaki rehberliği değiştirdiği gibi) kiraya verenler de bu yeni standarttan etkileneceklerdir. En azından yeni muhasebe modelinin kiraya verenler ve kiralayanlar arasında pazarlıklara neden olacağı beklenmektedir. TFRS 16'ya göre biz sözleşme belirli bir süre için belirli bir tutar karşılığında bir varlığın kullanım hakkını ve o varlığı kontrol etme hakkını içeriyorsa o sözleşme bir kiralama sözleşmesidir ya da kiralama işlemi içermektedir.

- **TFRS Yorum 23, "Vergi uygulamalarındaki belirsizlikler';** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum TMS 12 Gelir Vergileri standardının uygulamalarındaki bazı belirsizliklere açıklık getirmektedir. UFRS Yorum Komitesi daha önce vergi uygulamalarında bir belirsizlik olduğu zaman bu belirsizliğin TMS 12'ye göre değil TMS 37 'Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar' standardının uygulanması gerektiğini açıklığa kavuşturmuştu. TFRS Yorum 23 ise gelir vergilerinde belirsizlikler olduğu durumlarda ertelenmiş vergi hesaplamasının nasıl ölçüleceği ve muhasebeleştirileceği ile ilgili açıklama getirmektedir. Vergi uygulaması belirsizliği, bir şirket tarafından yapılan bir vergi uygulamasının vergi otoritesince kabul edilir olup olmadığının bilinmediği durumlarda ortaya çıkar. Örneğin, özellikle bir giderin indirim olarak kabul edilmesi ya da iade alınabilir vergi hesaplamasına belirli bir kalemin dahil edilip edilmemesiyle ilgili vergi kanunda belirsiz olması gibi. TFRS Yorum 23 bir kalemin vergi uygulamalarının belirsiz olduğu; vergilendirilebilir gelir, gider, varlık ya da yükümlülüğün vergiye esas tutarları, vergi gideri, alacağı ve vergi oranları da dahil olmak üzere her durumda geçerlidir.

**NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)**

- **TFRS 17, "Sigorta Sözleşmeleri";** 1 Ocak 2021 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart, hali hazırda çok çeşitli uygulamalara izin veren TFRS 4'ün yerine geçmektedir. TFRS 17, sigorta sözleşmeleri ile isteğe bağlı katılım özelliğine sahip yatırım sözleşmeleri düzenleyen tüm işletmelerin muhasebesini temelden değiştirecektir.

**Yayınlanan ama yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan TFRS'ler**

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal tabloların onaylanma tarihi itibarıyla yayımlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiş ve Grup tarafından erken uygulanmaya başlanmamış yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler aşağıdaki gibidir. Grup aksi belirtilmedikçe yeni standart ve yorumların yürürlüğe girmesinden sonra konsolide finansal tablolarını ve dipnotlarını etkileyecek gerekli değişiklikleri yapacaktır.

**TFRS 15 Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat**

KGK, Eylül 2016'da TFRS 15 Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat standardını yayınlamıştır. Yayınlanan bu standart, UMSK'nın Nisan 2016'da UFRS 15'e açıklık getirmek için yaptığı değişiklikleri de içermektedir. Standarttaki yeni beş aşamalı model, hasılatın muhasebeleştirme ve ölçüm ile ilgili gereklilikleri açıklamaktadır. Standart, müşterilerle yapılan sözleşmelerden doğan hasılata uygulanacak olup bir işletmenin olağan faaliyetleri ile ilgili olmayan bazı finansal olmayan varlıkların (örneğin maddi duran varlık çıkışları) satışının muhasebeleştirilip ölçülmesi için model oluşturmaktadır. TFRS 15'in uygulama tarihi 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleridir. Erken uygulamaya izin verilmektedir. TFRS 15'e geçiş için iki alternatif uygulama sunulmuştur; tam geriye dönük uygulama veya modifiye edilmiş geriye dönük uygulama. Modifiye edilmiş geriye dönük uygulama tercih edildiğinde önceki dönemler yeniden düzenlenmeyecek ancak mali tablo dipnotlarında karşılaştırmalı rakamsal bilgi verilecektir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkilerine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

**TFRS 9 Finansal Araçlar – Sınıflandırma ve Açıklama**

KGK, Ocak 2016'da TFRS 9 Finansal Araçlar'ı nihai haliyle yayınlamıştır. TFRS 9 finansal araçlar muhasebeleştirme projesinin üç yönünü: sınıflandırma ve ölçme, değer düşüklüğü ve finansal riskten korunma muhasebesini bir araya getirmektedir. TFRS 9 finansal varlıkların içinde yönetildikleri iş modelini ve nakit akım özelliklerini yansıtan akılcı, tek bir sınıflama ve ölçüm yaklaşımına dayanmaktadır. Bunun üzerine, kredi kayıplarının daha zamanlı muhasebeleştirilebilmesini sağlayacak ileriye yönelik bir 'beklenen kredi kaybı' modeli ile değer düşüklüğü muhasebesine tabi olan tüm finansal araçlara uygulanabilen tek bir model kurulmuştur. Buna ek olarak, TFRS 9, banka ve diğer işletmelerin, finansal borçlarını gerçeğe uygun değeri ile ölçme opsiyonunu seçtikleri durumlarda, kendi kredi değerliliklerindeki düşüşe bağlı olarak finansal borcun gerçeğe uygun değerindeki azalmadan dolayı kar veya zarar tablosunda gelir kaydetmeleri sonucunu doğuran "kendi kredi riski" denilen konuyu ele almaktadır. Standart ayrıca, risk yönetimi ekonomisini muhasebe uygulamaları ile daha iyi ilişkilendirebilmek için geliştirilmiş bir finansal riskten korunma modeli içermektedir. TFRS 9, 1 Ocak 2018 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerlidir ve standardın tüm gerekliliklerinin erken uygulamasına izin verilmektedir. Alternatif olarak, işletmeler, standarttaki diğer şartları uygulamadan, sadece "gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılan" olarak belirlenmiş finansal yükümlülüklerin kazanç veya kayıplarının sunulmasına ilişkin hükümleri erken uygulamayı tercih edebilirler. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkilerine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

### 2.4 Muhasebe politikalarında değişiklikler

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında Grup yönetiminin, raporlanan varlık ve yükümlülük tutarlarını etkileyecek, bilanço tarihi itibari ile vukuu muhtemel yükümlülük ve taahhütleri ve raporlama dönemi itibarıyla gelir ve gider tutarlarını belirleyen varsayımlar ve tahminler yapması gerekmektedir. Gerçekleşmiş sonuçlar tahminlerden farklı olabilmektedir. Tahminler düzenli olarak gözden geçirilmekte, gerekli düzeltmeler yapılmakta ve gerçekleştikleri dönemde gelir tablosuna yansıtılmaktadırlar.

Konsolide finansal tablolara yansıtılan tutarlar üzerinde önemli derecede etkisi olabilecek yorumlar ve bilanço tarihinde var olan veya ileride gerçekleşebilecek tahminlerin esas kaynakları göz önünde bulundurularak yapılan varsayımlar aşağıdadır:

a) UMS 11 "İnşaat Sözleşmeleri" kapsamında projenin toplam maliyetlerinin ve proje karlılıklarının belirlenmesinde tahminler kullanılmıştır.

b) Ertelenmiş vergi aktifi gelecek yıllarda vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğunun tespiti halinde kayıtlara alınmaktadır. Vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğu durumlarda ertelenmiş vergi aktifi indirilebilir geçici farklar üzerinden hesaplanmaktadır. 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıl için Grup, öngörülebilir gelecekte vergilendirilebilir karının olduğuna dair göstergeleri yeterli bulduğundan ertelenmiş vergi aktifini kayıtlara almıştır.

c) Grup garanti karşılığını, her bir araç modeli için geçmiş yıllarda gerçekleşen araç başına düşen garanti giderlerini ve araç başına kalan garanti sürelerini göz önünde bulundurarak tespit etmiştir.

d) Grup yönetimi maddi ve maddi olmayan varlıkların faydalı ekonomik ömürlerinin belirlenmesinde teknik ekibinin tecrübeleri doğrultusunda önemli varsayımlarda bulunmuştur.

### 2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti

**Grup muhasebesi**

Konsolide finansal tablolar, aşağıdaki paragrafta yer alan hususlar kapsamında, ana şirket olan Otokar ile bağlı ortaklıklarının finansal tablolarını içermektedir. Konsolidasyon kapsamı içinde yer alan şirketlerin finansal tabloları, konsolide finansal tabloların tarihleri itibarıyla ve yeknesak muhasebe politikaları ve uygulamaları gözetilerek TFRS'ye uygun olarak hazırlanmıştır.

*Bağlı ortaklıklar*

Bağlı ortaklıklar, yapılandırılmış kuruluşlar da dahil olmak üzere, Grup'un kontrolünün olduğu şirketlerdir. Grup'un kontrolü; bu şirketlerdeki değişken getirilere maruz kalma, bu getirilerde hak sahibi olma ve bunları yönlendirebilme gücü ile sağlanmaktadır. Bağlı ortaklıklar, kontrolün Grup'a geçtiği tarihten itibaren tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilirler. Kontrolün ortadan kalktığı tarih itibarıyla konsolidasyon kapsamından çıkarılırlar.

Bağlı ortaklıklara ait varlıklar, yükümlülükler, özkaynak kalemleri, gelir ve gider hesapları ile nakit akış hareketleri tam konsolidasyon yöntemi ile konsolide finansal tablolara dahil edilmiştir. Otokar ve bağlı ortaklıklarının sahip olduğu payların kayıtlı değerleri ilgili özkaynaklar ile karşılıklı olarak netleştirilmiştir. Otokar ile bağlı ortaklıklar arasındaki grup içi işlemler ve bakiyeler konsolidasyon sırasında silinmiştir.

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

*Bağlı ortaklıkların elden çıkartılması*

Grup'un bağlı ortaklık üzerinde kontrolünün kaybolması durumunda, Grup'un bağlı ortaklık üzerindeki payları kontrolün kaybedildiği tarihteki gerçeğe uygun değeri ile ölçülür ve defter değeri ile arasındaki fark kar veya zarar olarak kaydedilir. Gerçeğe uygun değer, müşterek yönetime tabi ortaklık ve finansal varlıklarda sahip olunan payların sonradan muhasebesinin yapılabilmesi amacıyla ilk alım değeridir. Buna ek olarak, bu şirketle ilgili daha önce diğer kapsamlı gelir olarak tanınan tutarlar ilgili varlık ya da yükümlülükler Grup tarafından elden çıkarılmış gibi muhasebeleştirilir. Bu daha önce diğer kapsamlı gelir olarak tanınan tutarların kar ve zarar olarak sınıflandırılması gerektiği anlamına gelebilir.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla bağlı ortaklıklar, sahip olunan paylar ve ortaklık oranları gösterilmiştir:

| | 2017 | | 2016 | |
|---|---|---|---|---|
| **Bağlı ortaklıklar** | **Sahip olunan toplam pay (%)** | **Etkin ortalık oranı (%)** | **Sahip olunan toplam pay (%)** | **Etkin ortalık oranı (%)** |
| Otokar Europe SAS | 100,00 | 100,00 | 100,00 | 100,00 |
| Otokar Land Systems LLC (*) | 100,00 | 100,00 | 100,00 | 100,00 |

(*) Otokar Land Systems LLC şirketinin finansal faaliyetleri henüz önemli düzeye ulaşmadığından konsolide finansal tablolarda "Finansal yatırımlar" altında izlenmektedir.

### Gelirlerin muhasebeleştirilmesi

Gelir ve gider kalemlerinin belirlenmesinde tahakkuk esası uygulanmaktadır. Buna göre hasılat, gelir ve karlar aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılacak şekilde muhasebeleştirilmektedir.

Gelir, mal ve hizmet satışlarının faturalanmış veya tahakkuk etmiş değerlerini içerir. Satışlar, ürünün teslimi veya hizmetin verilmesi, ürünle ilgili risk ve faydaların transferlerinin yapılmış olması, gelir tutarının güvenilir şekilde belirlenebilmesi ve işlemle ilgili ekonomik faydaların Grup'a akmasının muhtemel olması üzerine alınan veya alınabilecek bedelin makul değeri üzerinden tahakkuk esasına göre kayıtlara alınır. Satışlarda önemli riskler ve faydalar, mallar alıcıya teslim edildiğinde ya da yasal sahiplik alıcıya geçtiğinde devredilir. Net satışlar, teslim edilmiş malların fatura edilmiş bedelinin, satış iadelerinden arındırılmış halidir.

Hizmet gelirleri hizmetin verildiği dönemde gelir kaydedilir. Bir yıldan uzun süreli bakım onarım sözleşmeleri kapsamındaki hizmet gelirleri, sözleşme dönemlerine eşit olarak yayılarak muhasebeleştirilir ve ileriki dönemlere ait tutarlar konsolide finansal tablolara ertelenmiş gelir olarak yansıtılır.

Satışların içerisinde önemli bir finansman maliyeti bulunması durumunda, makul bedel, gelecekte oluşacak tahsilatların, finansman maliyeti içerisinde yer alan zımni faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Gerçek değerleri ile nominal değerleri arasındaki fark, tahakkuk esasına göre faiz geliri olarak değerlendirilir.

Faiz geliri, kalan anapara bakiyesi ile beklenen ömrü boyunca ilgili finansal varlıktan elde edilecek tahmini nakit girişlerini söz konusu varlığın kayıtlı değerine indirgeyen efektif faiz oranı nispetinde ilgili dönemde tahakkuk ettirilir.

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

*Yıllara sari işlerin muhasebeleştirilmesi*

Sözleşme gelir ve giderleri, yıllara sari işlerin sözleşmesinin getirisi doğru bir şekilde tahmin edilebildiği zaman, gelir ve gider kalemi olarak kaydedilir. Projeler "sabit fiyatlı" sözleşmeler olup sözleşme gelirleri, sözleşmenin tamamlanma oranı metoduna göre finansal tablolara yansıtılmaktadır. Dönem itibarıyla oluşmuş olan toplam sözleşme giderinin sözleşmenin toplam tahmini maliyetine oranı sözleşmenin tamamlanma oranını göstermekte ve bu oran sözleşme gelirinin cari döneme isabet eden kısmının konsolide finansal tablolara kaydedilmesinde kullanılmaktadır.

Sözleşme maliyetleri tüm ilk madde - malzeme ve direkt işçilik giderleriyle, sözleşme ile ilgili olan endirekt işçilik, malzemeler, tamiratlar ve amortisman giderleri gibi endirekt maliyetleri kapsar. Satış ve genel yönetim giderleri oluştuğu anda giderleştirilir. Tamamlanmamış sözleşmelerdeki tahmini zararların gider karşılıkları, bu zararların saptandığı dönemlerde ayrılmaktadır.

İş performansında, iş şartlarında ve sözleşme ceza karşılıkları ve nihai anlaşma düzenlemeleri nedeniyle tahmini karlılıkta olan değişiklikler maliyet ve gelir revizyonuna sebep olabilir. Bu revizyonlar, saptandığı dönemde konsolide finansal tablolara yansıtılır.

Devam eden yıllara sari işlerden alacaklar, konsolide finansal tablolara yansıtılan gelirin kesilen fatura tutarının ne kadar üzerinde olduğunu; devam eden sözleşmelerin hakediş bedelleri ise kesilen fatura tutarının konsolide finansal tablolara yansıtılan gelirin ne kadar üstünde olduğunu gösterir (Not 11).

**İlişkili taraflar**

a) Bir kişi veya bu kişinin yakın ailesinin bir üyesi, aşağıdaki durumlarda Grup ile ilişkili sayılır:

Söz konusu kişinin,

(i) Grup üzerinde kontrol veya müşterek kontrol gücüne sahip olması durumunda,
(ii) Grup üzerinde önemli etkiye sahip olması durumunda,
(iii) Grup veya Grup'un bir ana ortaklığının kilit yönetici personelinin bir üyesi olması durumunda.

(b) Aşağıdaki koşullardan herhangi birinin mevcut olması halinde işletme Grup ile ilişkili sayılır:

(i) İşletme ve Grup'un aynı grubun üyesi olması halinde.
(ii) İşletmenin, diğer işletmenin (veya diğer işletmenin de üyesi olduğu bir grubun üyesinin) iştiraki ya da iş ortaklığı olması halinde.
(iii) Her iki işletmenin de aynı bir üçüncü tarafın iş ortaklığı olması halinde.
(iv) İşletmelerden birinin üçüncü bir işletmenin iş ortaklığı olması ve diğer işletmenin söz konusu üçüncü işletmenin iştiraki olması halinde.
(v) İşletmenin, Grup'un ya da Grup ile ilişkili olan bir işletmenin çalışanlarına ilişkin olarak işten ayrılma sonrasında sağlanan fayda plânlarının olması halinde. Grup'un kendisinin böyle bir plânının olması halinde, sponsor olan işverenler de Grup ile ilişkilidir.
(vi) İşletmenin (a) maddesinde tanımlanan bir kişi tarafından kontrol veya müştereken kontrol edilmesi halinde.
(vii) (a) maddesinin (i) bendinde tanımlanan bir kişinin işletme üzerinde önemli etkisinin bulunması veya söz konusu işletmenin (ya da bu işletmenin ana ortaklığının) kilit yönetici personelinin bir üyesi olması halinde.

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

### Stoklar

Stoklar, net gerçekleşebilir değer ya da maliyet bedelinden düşük olanı ile değerlenir. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir.

İlk madde ve malzemeler, ticari mallar - Peşin alım fiyatına göre hesaplanan ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre hesaplanmıştır.

Mamul ve yarı mamuller - Direkt malzeme ve işçilik giderleri ile değişken ve sabit genel üretim giderleri belli oranlarda (normal faaliyet kapasitesi göz önünde tutularak) dahil edilmiş ve ortalama maliyet yöntemine göre hesaplanmıştır.

Net gerçekleşebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır (Not 10).

### Maddi duran varlıklar

Bütün maddi duran varlıklar başlangıç olarak maliyet değerinden kaydedilmekte ve 31 Aralık 2004 tarihine kadar, uygun düzeltme katsayısı ile çevrilmek suretiyle yeniden düzenlenmiş maliyet değerleri üzerinden taşınmaktadır. Maddi duran varlıklar, elde etme maliyetinden birikmiş amortismanı düşüldükten ve eğer var ise değer düşüklüğü karşılığı ayrıldıktan sonraki net değerleri ile gösterilmektedir.

Maddi varlığın maliyet değeri; alış fiyatı, ithalat vergileri ve iadesi mümkün olmayan vergiler ve maddi varlığı kullanıma hazır hale getirmek için yapılan masraflardan oluşmaktadır. Maddi varlığın kullanımına başlandıktan sonra oluşan tamir ve bakım gibi masraflar, oluştukları döneme gider kaydedilmektedir. Yapılan harcamalar ilgili maddi varlığa gelecekteki kullanımında ekonomik bir değer artışı sağlıyorsa bu harcamalar varlığın maliyetine eklenmektedir.

Ekonomik ömür ve amortisman metodu düzenli olarak gözden geçirilmekte, bu süreçte kullanılan metodun ve amortisman süresinin ilgili varlıktan edinilecek ekonomik faydalar ile paralel olup olmadığına dikkat edilmektedir.

Amortisman, maddi duran varlıkların düzeltilmiş değerleri üzerinden faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır. Söz konusu varlıkların tahmin edilen faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

| | |
|---|---|
| Yeraltı ve yerüstü düzenleri | 25-30 yıl |
| Binalar | 30 yıl |
| Makine, tesis ve cihazlar | 3-15 yıl |
| Taşıt araçları | 9 yıl |
| Döşeme ve demirbaşlar | 5-15 yıl |
| Özel maliyetler | 5 yıl |

Arazi ve arsalar için sınırsız ömürleri olması sebebiyle amortisman ayrılmamaktadır.

Maddi duran varlıkların satışı dolayısıyla oluşan kar ve zararlar yatırım faaliyetlerinden gelirler ve giderler hesaplarına dahil edilirler.

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

### Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar, iktisap edilmiş hakları, bilgi sistemlerini, yeni ürün geliştirilmesine ilişkin proje maliyetlerini ve bilgisayar yazılımlarını içermektedir. Maddi olmayan varlıklar başlangıç olarak maliyet değerinden kaydedilmekte ve 31 Aralık 2004 tarihine kadar uygun düzeltme katsayısı ile çevrilmek suretiyle yeniden düzenlenmiş maliyet değerleri üzerinden taşınmaktadır.

Maddi olmayan duran varlıklar, maliyet değerinden birikmiş itfa payı ve eğer varsa değer düşüklüğü indirilerek yansıtılır. Maddi olmayan duran varlıklar iktisap edildikleri tarihten sonra 5 yılı geçmeyen bir süre için tahmini faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi ile amortismana tabi tutulur. Maddi olmayan varlıkların aktifleştirilebilmesi için ilgili varlığın işletmeye gelecekte sağlayacağı ekonomik fayda tespit edilebilir olmalı ve varlığın maliyeti güvenilir bir şekilde ölçülebilmelidir. Değer düşüklüğünün olması durumunda maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değeri, geri kazanılabilir değerine indirilir.

### Araştırma ve geliştirme giderleri

Araştırma masrafları, oluştuğu dönem içerisinde konsolide gelir tablosuna kaydedilir.

Geliştirme faaliyetleri (ya da Grup içi bir projenin gelişim aşaması) sonucu ortaya çıkan işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar yalnızca aşağıda belirtilen şartların tamamı karşılandığında kayda alınırlar:

- maddi olmayan duran varlığın kullanıma hazır ya da satılmaya hazır hale getirilebilmesi için tamamlanmasının teknik anlamda mümkün olması,
- maddi olmayan duran varlığı tamamlama, kullanma veya satma niyetinin olması,
- maddi olmayan duran varlığın kullanılabilir veya satılabilir olması,
- varlığın ne şekilde ileriye dönük olası bir ekonomik fayda sağlayacağının belli olması,
- maddi olmayan duran varlığın gelişimini tamamlamak, söz konusu varlığı kullanmak ya da satmak için uygun teknik, finansal ve başka kaynakların olması ve
- varlığın geliştirme maliyetinin, geliştirme sürecinde güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması.

Diğer geliştirme giderleri gerçekleştiğinde gider olarak kaydedilmektedir. Önceki dönemde gider kaydedilen geliştirme gideri sonraki dönemde aktifleştirilemez. Aktifleştirilen geliştirme gideri, ürünün ticari üretiminin başlaması ile beklenen ömür olan 5 yıl içerisinde, doğrusal amortisman yöntemi uygulanarak itfa edilmektedir.

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

### Yatırım, araştırma ve geliştirme teşvikleri

Tüm devlet teşvikleri, elde edilmesi için gerekli şartların Grup tarafından yerine getirileceğine ve teşviğin Şirket tarafından elde edilebileceğine dair makul bir güvence oluştuğunda finansal tablolara alınır. Teşvik, bir gider ile ilişkili olması durumunda bu teşvikin karşılayacağı giderler ile eşleşecek şekilde gelirleştirilir. Teşvikin bir varlık ile ilişkili olması durumda ise bu gelir ertelenmiş gelir olarak bilançoya kaydedilir.

Yatırım, araştırma ve geliştirme teşvikleri, Grup'un teşvik talepleri yetkili makamlar tarafından onaylandığı zaman tanımlanır.

### Kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiler

Vergi karşılığı, dönem karı veya zararı hesaplanmasında dikkate alınan cari dönem ve ertelenmiş vergi karşılıklarının tamamıdır.

Dönem vergi gideri, bilanço tarihi itibarıyla Türkiye'de yürürlükte olan vergi kanunları dikkate alınarak hesaplanır. Türk Vergi mevzuatına göre, kanuni veya iş merkezleri Türkiye'de bulunan kurumlar, kurumlar vergisine tabidir.

Şirket'in faaliyet sonuçlarından doğacak kurumlar vergisi, gelir vergisi ve fonlara ilişkin yükümlülükler için finansal tablolarda tahmini karşılık ayrılmıştır. Cari dönem vergisi, Şirket'in faaliyet sonuçları üzerinden vergisel açıdan kabul edilmeyen giderler ve istisnalar dikkate alınarak hesaplanmaktadır.

Ayrıca, kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere yıl içinde ara dönemlerde beyan edilen matrahlar üzerinden %20 oranında geçici vergi ödenmektedir.

Türk vergi sisteminde mali zararlar takip eden beş yıl içindeki mali karlar ile mahsup edilebilmekte olup, önceki yıllar kazançlarından (geriye dönük) mahsup mümkün değildir.

Ertelenen vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin konsolide finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenen vergi hesaplanmasında yürürlükteki vergi mevzuatı uyarınca bilanço tarihi itibarıyla halihazırda yürürlükte olan vergi oranları kullanılır.

Ertelenen vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenen vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır. Her bilanço döneminde Grup, ertelenmiş vergi varlıklarını gözden geçirmekte ve gelecekte indirilebilir olması ihtimali göz önüne alınarak muhasebeleştirmektedir.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri konsolide finansal tablolarda net gösterilmektedir

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

**Çalışanlara sağlanan faydalar**

**Tanımlanan fayda planı:**

**Kıdem tazminatı karşılığı**

Şirket, mevcut iş kanunu gereğince, emeklilik nedeni ile işten ayrılan veya istifa ve kötü davranış dışındaki nedenlerle işine son verilen ve en az bir yıl hizmet vermiş personele belirli miktarda kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür.

Şirket, konsolide finansal tablolardaki kıdem tazminatı karşılığını "Projeksiyon Metodu''nu kullanarak ve Şirket'in personel hizmet süresini tamamlama ve kıdem tazminatına hak kazanma konularında geçmiş yıllarda kazandığı deneyimlerini baz alarak hesaplamış ve bilanço tarihi itibarıyla iskonto edilmiş değerini kayıtlara almıştır. Hesaplanan tüm aktüeryal kazançlar ve kayıplar diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılmıştır.

**Dövizli işlemler**

Yıl içinde gerçekleşen dövizli işlemler, işlem tarihlerinde geçerli olan döviz kurları üzerinden çevrilmiştir. Dövize dayalı parasal varlık ve yükümlülükler, yıl sonunda geçerli olan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ("TCMB") döviz alış kurları üzerinden Türk Lirası'na çevrilmiştir.

**Karşılıklar**

Karşılıklar bir işletmenin geçmişten gelen ve halen devam etmekte olan bir yükümlülüğü (yasal ya da yapısal) varsa ve bu yükümlülük sebebiyle işletmeye ekonomik çıkar sağlayan kaynakların elden çıkması olası ise ve gerçekleşecek yükümlülüğün miktarı güvenilir bir şekilde tahmin edilebiliyorsa kayıtlara alınmaktadır.

Paranın zaman içindeki değer kaybı önem kazandığında, karşılıklar ileride oluşması muhtemel giderlerin bilanço tarihindeki indirgenmiş değeriyle yansıtılır. Karşılıklar her bilanço tarihinde gözden geçirilmekte ve yönetimin en iyi tahminlerini yansıtacak şekilde gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.

**Koşullu varlıklar ve yükümlülükler**

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilmesi mümkün yükümlülükler ve varlıklar konsolide finansal tablolara alınmamakta ve şarta bağlı yükümlülükler ve varlıklar olarak değerlendirilmektedir.

Şarta bağlı yükümlülükler, kaynak aktarımını gerektiren durum yüksek bir olasılık taşımıyor ise konsolide finansal tablolarda yansıtılmayıp dipnotlarda açıklanmaktadır. Şarta bağlı varlıklar ise konsolide finansal tablolara yansıtılmayıp ekonomik getiri yaratma ihtimali yüksek olduğu takdirde dipnotlarda açıklanır.

**Sermaye ve temettüler**

Adi hisseler, sermaye olarak sınıflandırılır. Adi hisseler üzerinden dağıtılan temettüler, beyan edildiği dönemde birikmiş kardan indirilerek kaydedilir.

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

### Operasyonel kiralama işlemleri

Mülkiyete ait risk ve getirilerin önemli bir kısmının kiralayana ait olduğu kiralama işlemi, operasyonel kiralama olarak sınıflandırılır. Operasyonel kiralama olarak yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide gelir tablosuna gider olarak kaydedilir.

### Garanti giderleri

Garanti giderleri, şirketlerin üretim ve satışını gerçekleştirdikleri mallar için yaptıkları tamir-bakım masrafları, yetkili servislerin garanti kapsamında müşteriden bedel almaksızın yaptıkları işçilik ve malzeme giderleri, şirketlerce üstlenilen bakım giderleri ile hasılatı cari yıla gelir olarak kaydedilen ürünlere ilişkin müteakip yıllarda söz konusu olabilecek geri dönüş ve tamir seviyelerinin geçmiş verilerden kaynaklanan tahminleri sonucu kaydedilir.

### Finansal araçlar

*Finansal varlıklar*

Grup'un finansal varlıkları, nakit ve nakit benzerleri, ticari alacaklar, ilişkili taraflardan alacaklar, finansal yatırımlar ve diğer alacaklardan oluşmaktadır. Finansal borçlar ise ticari borçlar, ilişkili taraflara borçlar, banka kredileri ve diğer borçlardan oluşmaktadır.

Grup Yönetimi'nin vade tarihine kadar elinde tutma niyetinde ve yeteneğinde olduğu belirli veya sabit ödemeleri olan ve sabit bir vadesi bulunan finansal araçlar, vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Likidite ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak veya faiz oranındaki değişimler gözetilerek satılabilecek olan kısa vadelerde alınıp satılan finansal araçlar alım satım amaçlı finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Her iki sınıflandırmaya da girmeyen finansal araçlar, satılmaya hazır finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır.

### Nakit ve nakit benzerleri

Nakit ve nakit benzerleri, nakit ve banka mevduatı ile tutarı belirli nakde kolayca çevrilebilen kısa vadeli ve yüksek likiditeye sahip ve değerindeki değişim riski önemsiz olan ve vadesi üç ay veya daha kısa olan yatırımları içermektedir.

Banka mevduatları, vadeli ve vadesiz mevduatlardan ve bu mevduatların tahakkuk eden faizlerinden oluşmaktadır. Türk Lirası mevduatlar maliyet değerleriyle, döviz tevdiat hesapları ise bilanço tarihinde T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru kullanılmak suretiyle Türk Lirası'na çevrilmiş değerleriyle kayıtlarda gösterilmektedir. Vadeli mevduat hesapları, bilanço tarihi itibarıyla, tahakkuk etmiş faizlerini de içermektedir.

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

### Ticari alacaklar

Doğrudan bir borçluya mal veya hizmet tedariki ile oluşan ticari alacaklar ile ticari alacaklar içine sınıflandırılan senetler ve vadeli çekler, etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilmiştir. Belirtilmiş bir faiz oranı bulunmayan kısa vadeli ticari alacaklar, faiz tahakkuk etkisinin önemsiz olması durumunda fatura tutarından değerlendirilmektedir.

Grup'un, ödenmesi gereken meblağları tahsil edemeyecek olduğunu gösteren bir durumun söz konusu olması halinde ticari alacaklar için bir alacak risk karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, alacağın kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek meblağlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının, oluşan ticari alacağın orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen değeridir.

Grup fatura alacaklarının bir kısmını faktoring işlemine konu etmektedir ve faktoring şirketlerinden temin edilen tutar ise konsolide finansal tablolara finansal yükümlülük olarak yansıtılmıştır.

Alınan çeklerden vadesi bilanço tarihini aşanlar, ticari alacaklar içinde gösterilmiş olup devlet iç borçlanma senetleri için borsalarda veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda oluşan faiz haddi dikkate alınarak reeskonta tabi tutulmuştur.

Ticari alacakların tahsil edilemeyeceğinin muhtemel olması halinde ticari alacaklar için bir karşılık kayda alınır. Karşılık, müşteriden alınan teminatlar göz önüne alınarak, Şirket yönetimi tarafından tahmin edilen ve ekonomik koşullardan ya da hesabın doğası gereği taşıdığı riskten kaynaklanabilecek olası zararları karşıladığı düşünülen tutardır. Tahsili tamamen mümkün olmayan alacaklar tespit edildikleri durumlarda kayıtlardan tamamen silinirler. Şüpheli alacak karşılığı, belirlendiği dönemde gider olarak kayıtlara yansıtılmaktadır.

Şüpheli alacak tutarına karşılık ayrılmasını takiben, şüpheli alacak tutarının tamamının veya bir kısmının tahsil edilmesi durumunda, tahsil edilen tutar ayrılan şüpheli alacak karşılığından düşülerek kapsamlı gelir tablosuna gelir olarak kaydedilir.

### Ticari borçlar

Ticari borçlar, makul değerleriyle deftere alınır ve müteakip dönemlerde etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş tutarlardan muhasebeleştirilir.

### Krediler

Kısa ve uzun vadeli banka kredileri, anapara ve bilanço tarihi itibarıyla tahakkuk eden faiz giderlerinin toplanması sonucu oluşan değerleri ile kayıtlarda gösterilmektedir.

Banka kredileri, alındıkları tarihlerde, alınan kredi tutarından işlem masrafları düşüldükten sonraki değerleriyle kaydedilir. Banka kredileri, sonradan etkin faiz yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyet değeri üzerinden belirtilir. İşlem masrafları düşüldükten sonra kalan tutar ile itfa edilmiş maliyet değeri arasındaki fark, kredi dönemi süresince finansman maliyeti olarak kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır. Özellikli varlıkların ediniminin finansmanı dışındaki sebeplerle katlanılan borçlanma maliyetleri gerçekleştiği dönemde gider olarak kaydedilmektedir.

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

### Türev finansal araçlar

Türev finansal araçlar ilk olarak kayda alınmalarında elde etme maliyeti ile, kayda alınmalarını izleyen dönemlerde ise gerçeğe uygun değerleri ile değerlenmektedir. Grup'un türev finansal araçlarını ağırlıklı olarak vadeli döviz alım-satım sözleşmeleri ile ilgili işlemler oluşturmaktadır. Söz konusu türev finansal araçlar ekonomik olarak Grup için risklere karşı etkin bir koruma sağlamakla birlikte, genellikle risk muhasebesi yönünden gerekli koşulları taşımaması nedeniyle konsolide finansal tablolarda alım-satım amaçlı türev finansal araçlar olarak muhasebeleştirilmektedir. Bu tür türev finansal araçların gerçeğe uygun değerindeki değişimlerden kaynaklanan tüm kazanç ve kayıplar, konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilir.

*Finansal varlıklarda değer düşüklüğü*

Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar dışındaki finansal varlık veya finansal varlık grupları, her bilanço tarihinde değer düşüklüğüne uğradıklarına ilişkin göstergelerin bulunup bulunmadığına dair değerlendirmeye tabi tutulur. Finansal varlığın ilk muhasebeleştirilmesinden sonra bir veya birden fazla olayın meydana gelmesi ve söz konusu olayın ilgili finansal varlık veya varlık grubunun güvenilir bir biçimde tahmin edilebilen gelecekteki nakit akımları üzerindeki olumsuz etkisi sonucunda ilgili finansal varlığın değer düşüklüğüne uğradığına ilişkin tarafsız bir göstergenin bulunması durumunda değer düşüklüğü zararı oluşur. Kredi ve alacaklar için değer düşüklüğü tutarı gelecekte beklenen tahmini nakit akımlarının finansal varlığın etkin faiz oranı üzerinden iskonto edilerek hesaplanan bugünkü değeri ile defter değeri arasındaki farktır.

Bir karşılık hesabının kullanılması yoluyla defter değerinin azaltıldığı ticari alacaklar haricinde, bütün finansal varlıklarda, değer düşüklüğü doğrudan ilgili finansal varlığın kayıtlı değerinden düşülür. Ticari alacağın tahsil edilememesi durumunda söz konusu tutar karşılık hesabından düşülerek silinir. Karşılık hesabındaki değişimler kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Satılmaya hazır özkaynak araçları haricinde, değer düşüklüğü zararı sonraki dönemde azalırsa ve azalış değer düşüklüğü zararının muhasebeleştirilmesi sonrasında meydana gelen bir olayla ilişkilendirilebiliyorsa, önceden muhasebeleştirilen değer düşüklüğü zararı, değer düşüklüğünün iptal edileceği tarihte yatırımın değer düşüklüğü hiçbir zaman muhasebeleştirilmemiş olması durumunda ulaşacağı itfa edilmiş maliyet tutarını aşmayacak şekilde kapsamlı gelir tablosunda iptal edilir.

*Finansal varlık ve yükümlülüklerin kayda alınması ve kayıttan çıkarılması*

Grup, finansal varlık veya yükümlülükleri, ilgili finansal araç sözleşmelerine taraf olduğu takdirde bilançosuna yansıtmaktadır. Grup finansal varlığın tamamını veya bir kısmını, sadece söz konusu varlıkların konu olduğu sözleşmeden doğan haklar üzerindeki kontrolünü kaybettiği zaman kayıtlarından çıkartır. Grup finansal yükümlülükleri, ancak sözleşmede tanımlanan yükümlülüğü ortadan kalkar, iptal edilir veya zaman aşımına uğrar ise kayıtlarından çıkartır.

Bütün normal finansal varlık alım ve satımları işlem tarihinde, yani Grup'un varlığı almayı veya satmayı taahhüt ettiği tarihte kayıtlara yansıtılır. Söz konusu alım ve satımlar genellikle piyasada oluşan genel teamül ve düzenlemelerle belirlenen zaman dilimi içerisinde finansal varlığın teslimini gerektiren alım satımlardır.

*Yabancı para cinsinden finansal varlık ve borçlar*

Bilançoda yer alan yabancı para cinsinden finansal varlıklar ve borçlar bilanço tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmektedir. Dönem içinde gerçekleşen yabancı paraya bağlı işlemler, işlem tarihindeki fiili kurlar kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmektedir. Bu işlemlerden doğan kur farkı gelir ve giderleri kapsamlı gelir tablolusunda muhasebeleşmektedir.

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

### Hisse başına kazanç

Hisse başına kar, net karın ilgili yıl içinde mevcut hisselerin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesi ile tespit edilir.

Şirketler mevcut hissedarlara birikmiş karlardan ve özsermaye enflasyon düzeltmesi farklarından hisseleri oranında hisse dağıtarak ("Bedelsiz Hisseler") sermayelerini arttırabilir. Hisse başına kazanç hesaplanırken, bu bedelsiz hisse, ihracı çıkarılmış hisseler olarak sayılır. Dolayısıyla hisse başına kazanç hesaplamasında kullanılan ağırlıklı hisse adedi ortalaması, hisselerin bedelsiz olarak çıkarılmasını geriye dönük olarak uygulamak suretiyle elde edilir.

### Bilanço tarihinden sonraki olaylar

Bilanço tarihinden sonraki olaylar; kamuya ilişkin herhangi bir duyuru veya diğer seçilmiş finansal bilgilerin kamuya açıklanmasından sonra ortaya çıkmış olsalar bile, bilanço tarihi ile bilançonun yayımı için yetkilendirilme tarihi arasındaki tüm olayları kapsar.

Grup, bilanço tarihinden sonra düzeltme gerektiren olayların ortaya çıkması durumunda, konsolide finansal tablolara alınan tutarları bu yeni duruma uygun şekilde düzeltmekte, bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan düzeltme gerektirmeyen olayların olması halinde ise önemli olması durumunda ilgili dönemde açıklamaktadır.

### Finansal olmayan varlıklarda değer düşüklüğü

Ertelenmiş vergi aktifi ve finansal varlıklar dışındaki varlıklar, her bir bilanço tarihinde söz konusu varlığın değer kaybına uğradığına dair herhangi bir gösterge olup olmadığının tespiti için değerlendirilir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, değer düşüklüğü tutarını belirleyebilmek için o varlığın geri kazanılabilir tutarı tahmin edilir. Varlığın tek başına geri kazanılabilir tutarının hesaplanmasının mümkün olmadığı durumlarda, o varlığın ait olduğu nakit üreten biriminin geri kazanılabilir tutarı hesaplanır.

Bir varlığın kayıtlı değeri, varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın makul değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının bilanço tarihi itibarıyla indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir.

Varlığın (veya nakit üreten birimin) geri kazanılabilir tutarının defter değerinden daha az olması durumunda varlığın (veya nakit üreten birimin) defter değeri, geri kazanılabilir tutarına indirilir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü kayıpları kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün finansal tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortismana tabi tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali kapsamlı gelir tablosuna kayıt edilir.

### Borçlanma maliyetleri

Borçlanma maliyetleri, faiz giderleri, kur farkı giderleri ve borçlanma ile ilgili diğer maliyetleri içermektedir.

Özellikli varlıkla ilişkili borçlanma maliyetleri doğrudan ilgili bulunduğu özellikli varlığın maliyetine dahil edilir. Özellikli bir varlığın amaçlandığı şekilde kullanıma veya satışa hazır hale getirilmesi için gerekli faaliyetlerin tamamen bitirilmesi durumunda, borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine son verilir. Özellikli varlıklar, kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklardır.

Bunun dışındaki borçlanma maliyetleri gerçekleştiği dönemde gider olarak kaydedilmektedir.

## NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

**Netleştirme**

Finansal varlık ve yükümlülükler, netleştirmeye yönelik yasal bir hakka ve yaptırım gücüne sahip olunması ve söz konusu varlık ve yükümlülükleri net bazda tahsil etme/ödeme veya eş zamanlı sonuçlandırma niyetinin olması durumunda bilançoda netleştirilerek gösterilmektedir.

## NOT 3 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA

Grup bölümlere göre raporlama yapmamakta, tek bir bölümde finansal tablolarını takip etmektedir.

Üst düzey karar alıcı (Üst düzey yöneticiler, yönetim kurulu üyeleri, genel müdür ve genel müdür yardımcılarından oluşmaktadır.) ürünlerini sadece ciro olarak takip etmekte olup (Not 19), satışların maliyeti, faaliyet giderleri ve finansman giderleri olarak takip etmemektedir. Bu nedenle bölümlere göre raporlama yapılmamaktadır.

## NOT 4 - NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| **Bankalar** | | |
| - Vadeli mevduat | 214.933 | 26.059 |
| - Vadesiz mevduat | 12.434 | 11.536 |
| Alınan çekler ve senetler | 1.513 | 918 |
| Diğer | 78 | 85 |
| | **228.958** | **38.598** |

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla toplam tutarı 214.933 bin TL olan vadeli mevduat hesaplarının 214.849 bin TL' ye karşılık gelen tutarı yabancı para cinsinden olup, etkin faiz oranı yıllık %1,00, vadesi 4 gündür. Kalan 84 bin TL'lik tutarın etkin faiz oranı yıllık %8,25 ve vadesi 4 gündür.

(31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla toplam tutarı 26.059 bin TL olan vadeli mevduat hesaplarının 17.479 bin TL' ye karşılık gelen tutarı yabancı para cinsinden olup, etkin faiz oranı yıllık %0,10 vadesi 3 gündür. Kalan 8.580 bin TL'lik tutarın etkin faiz oranı yıllık %8,25 ve vadesi 3 gündür.).

Alınan çekler ve senetler, tahsilat için bankaya verilmiş, bilanço tarihi itibarıyla vadesi gelen çek ve senetlerden oluşmaktadır.

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Grup'un 0,2 bin TL (31 Aralık 2016: 0,8 bin TL) tutarında bloke mevduatı bulunmaktadır.

## NOT 5 - FİNANSAL YATIRIMLAR

Grup'un ihracat faaliyetlerini organize etmek ve bu bölgedekiler başta olmak üzere yurt dışı satışlarını artırmak amacı ile Birleşik Arap Emirlikleri'nde, 50 bin AED (Birleşik Arap Emirlikleri Dirhemi) (yaklaşık 41 bin TL) sermaye ile "Otokar Land Systems LLC" ünvanlı şirketin kuruluş işlemleri tamamlanmış olup, Otokar Land Systems LLC şirketinin finansal faaliyetleri henüz önemli düzeye ulaşmadığından konsolidasyona tabi tutulmamış ve maliyet bedeliyle taşınmıştır.

## NOT 6 - FİNANSAL BORÇLAR

| 31 Aralık 2017 | Vade aralığı | Yıllık etkin faiz oranı (%) | TL karşılığı |
|---|---|---|---|
| **Kısa vadeli banka kredileri (*)** | | | |
| TL krediler (**) | 2 Ocak 2018 | 0,00 | 42 |
| Faktöring borçları | 21 Şubat 2018-22 Mart 2018 | 16,38-18,01 | 429.206 |
| | | | **429.248** |
| **Uzun vadeli kredilerin kısa vadeli ana para taksitleri ve faiz tahakkukları (*)** | | | |
| TL krediler | | 12,60-14,44 | 84.410 |
| | | | **84.410** |

(*) Sabit faiz oranlı
(**) Vergi ödemeleri için kullanılan faizsiz kredilerdir.

| 31 Aralık 2017 | Vade aralığı | Yıllık etkin faiz oranı (%) | TL karşılığı |
|---|---|---|---|
| **Uzun vadeli banka kredileri (*) (**)** | | | |
| TL krediler | 1 Şubat 2019-20 Şubat 2019 | 14,27 - 14,44 | 190.000 |
| | | | **190.000** |

(*) Sabit faiz oranlı
(**) Uzun vadeli kredilerin ağırlıklı ortalama vadesi 405 gündür.

| 31 Aralık 2016 | Vade aralığı | Yıllık etkin faiz oranı (%) | TL karşılığı |
|---|---|---|---|
| **Kısa vadeli banka kredileri (*)** | | | |
| TL krediler (***) | 2 Ocak 2017 | - | 3 |
| | | | **3** |
| **Uzun vadeli kredilerin kısa vadeli ana para taksitleri ve faiz tahakkukları (*)** | | | |
| TL krediler | | 12,60-14,65 | 4.178 |
| Avro krediler | | 2,90 | 491 |
| | | | **4.669** |

| | Vade aralığı | Yıllık etkin faiz oranı (%) | TL karşılığı |
|---|---|---|---|
| **Uzun vadeli banka kredileri (*) (**)** | | | |
| TL krediler | 15 Ağustos 2018 - 12 Kasım 2018 | 12,60 - 14,65 | 351.249 |
| Avro krediler | 28 Eylül 2018 | 2,90 | 74.198 |
| | | | **425.447** |

(*) Sabit faiz oranlı
(**) Uzun vadeli kredilerin ağırlıklı ortalama vadesi 632 gündür.
(***) Vergi ve SGK ödemeleri için kullanılan faizsiz kredilerdir.

## NOT 6 - FİNANSAL BORÇLAR (Devamı)

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Grup'un kullanmış olduğu krediler karşılığında göstermiş olduğu herhangi bir teminat yoktur (31 Aralık 2016: Yoktur).

Finansal borçların 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllar içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

| | 2017 | 2016 |
|---|---|---|
| 1 Ocak | 430.119 | 615.278 |
| Dönem içinde alınan finansal borçlar | 1.119.456 | 854.569 |
| Anapara ödemeleri (-) | (893.393) | (1.065.453) |
| Faiz tahakkuklarındaki değişim | 8.615 | 5.918 |
| Kur farklarındaki değişim | 38.861 | 19.807 |
| **31 Aralık** | **703.658** | **430.119** |

## NOT 7 - TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR

Türev finansal araçlar, Grup'un dövizli satışlarından doğan kur riskine karşılık yaptığı vadeli döviz işlemlerine (vadeli döviz işlemi) ilişkin sözleşmelerden oluşmaktadır.

| | Sözleşme tutarı | Cari dönem sözleşme vadeleri | Gerçeğe uygun değerler Varlıklar |
|---|---|---|---|
| **31 Aralık 2017:** | | | |
| Vadeli döviz işlemleri | 259.323 | 4 Ocak 2018-25 Ocak 2018 | 1.325 |
| Kısa vadeli türev finansal araçlar | 259.323 | | 1.325 |
| **Toplam türev finansal araçlar** | **259.323** | | **1.325** |

| | Sözleşme tutarı | Önceki dönem sözleşme vadeleri | Gerçeğe uygun değerler Varlıklar |
|---|---|---|---|
| **31 Aralık 2016:** | | | |
| Vadeli döviz işlemleri | 25.397 | 12 Ocak 2017 | 52 |
| Kısa vadeli türev finansal araçlar | 25.397 | | 52 |
| **Toplam türev finansal araçlar** | **25.397** | | **52** |

## NOT 8 - TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR

### Ticari alacaklar

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Ticari alacaklar, net | 268.152 | 258.579 |
| Alacak senetleri, net | 181.506 | 129.552 |
| | **449.658** | **388.131** |
| Eksi: şüpheli ticari alacak karşılığı | (33.985) | (28.910) |
| **Kısa vadeli diğer ticari alacaklar** | **415.673** | **359.221** |
| İlişkili taraflardan ticari alacaklar (Not 27) | 29.656 | 29.437 |
| **Kısa vadeli ticari alacaklar** | **445.329** | **388.658** |
| Uzun vadeli ticari alacaklar, net | - | - |
| Uzun vadeli alacak senetleri, net | 10.235 | 9.174 |
| **Uzun vadeli ticari alacaklar** | **10.235** | **9.174** |

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla ticari alacakların (senetler hariç) ortalama vadeleri 60-90 gün arasındadır (31 Aralık 2016: 60-90 gün).

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla Grup'un alacaklarının ortalama tahsilat süresinin kısa vadeli olması sebebiyle, ticari alacakların gerçeğe uygun değerlerinin defter değerine yakınsamaktadır.

Ticari alacaklar ile ilgili alınan teminatlar

Grup'un alacakları temel olarak minibüs ve otobüs bayilerine yapılan satışlardan, treyler satışlarından ve savunma aracı satışlarından doğmaktadır. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Grup bayilerinden kaynaklanan alacaklardan şüpheli alacaklar için karşılık ayrılması sonrası kalan toplam 157.074 bin TL (31 Aralık 2016: 79.884 bin TL) tutarındaki alacak, toplam 193.792 bin TL (31 Aralık 2016: 134.631 bin TL) tutarındaki teminat ve ipotek ile güvence altına alınmıştır. Şirket, geri kalan alacaklarının tahsili ile ilgili olarak konsolide finansal tablo notu 28'de Kredi Riski bölümünde anlatılan yöntemlerle kredi riskini yönetmektedir.

## NOT 8 - TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR (Devamı)

Vadesi geçen ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların yaşlandırma analizi aşağıdaki gibidir:

| **31 Aralık 2017** | **Ticari alacaklar** |
|---|---|
| Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş | - |
| Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş | - |
| Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş | - |
| Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş | 236 |
| Vadesi üzerinden 5 yıldan fazla geçmiş | - |
| **Toplam** | **236** |
| **Teminat ile güvence altına alınmış kısmı** | **236** |

| **31 Aralık 2016** | **Ticari alacaklar** |
|---|---|
| Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş | - |
| Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş | - |
| Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş | - |
| Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş | 219 |
| Vadesi üzerinden 5 yıldan fazla geçmiş | - |
| **Toplam** | **219** |
| **Teminat ile güvence altına alınmış kısmı** | **219** |

Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş ticari alacak bakiyeleri için yasal takibat başlatılmıştır.

Şüpheli ticari alacak karşılığının 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllar içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

| | **2017** | **2016** |
|---|---|---|
| 1 Ocak | 28.910 | 25.973 |
| Tahsilatlar | (9) | (549) |
| Yabancı para çevrim farkları | 232 | 153 |
| Kur farkları | 4.805 | 3.237 |
| Yıl içerisindeki artış | 47 | 96 |
| **31 Aralık** | **33.985** | **28.910** |

**Ticari borçlar**

| | **31 Aralık 2017** | **31 Aralık 2016** |
|---|---|---|
| Ticari borçlar, net | 47.667 | 389.799 |
| Borç senetleri, net | 356 | 329 |
| **Kısa vadeli diğer ticari borçlar** | **48.023** | **390.128** |
| İlişkili taraflara ticari borçlar (Not 27) | 14.094 | 11.017 |
| **Kısa vadeli ticari borçlar** | **62.117** | **401.145** |

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla ticari borçların ortalama vadeleri 45-60 gün arasındadır (31 Aralık 2016: 45-60 gün arasında).

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla Grup'un borçlarının ortalama tahsilat süresinin kısa vadeli olması sebebiyle, ticari borçların gerçeğe uygun değerlerinin defter değerine yakınsamaktadır.

## NOT 9 - DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR

**Kısa vadeli diğer alacaklar**

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Verilen depozito ve teminatlar | 67 | 8 |
| Personelden alacaklar | 1 | 12 |
| **Toplam** | **68** | **20** |

**Uzun vadeli diğer alacaklar**

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Verilen depozito ve teminatlar | 281 | 234 |
| **Toplam** | **281** | **234** |

**Kısa vadeli diğer borçlar**

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Diğer çeşitli borçlar | 42.549 | 37.958 |
| **Toplam** | **42.549** | **37.958** |

Not 15'te açıklandığı üzere, diğer çeşitli borçların 36.169 bin TL'lik kısmı (31 Aralık 2016: 36.169 bin TL) Grup'un tahsil etmiş olduğu ancak dava aşaması sonuçlanmadığından konsolide gelir tablosuna yansıtmadığı Kurumlar Vergisi Ar-Ge indirimi ile ilgilidir.

## NOT 10 - STOKLAR

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Hammadde | 163.088 | 182.574 |
| Yarı mamul | 14.140 | 73.212 |
| Mamul | 83.286 | 116.973 |
| Ticari mallar | 75.478 | 67.684 |
| Yoldaki mallar | 77.764 | 54.133 |
| Stok değer düşüklüğü karşılığı (*) | (700) | (706) |
| **Toplam** | **413.056** | **493.870** |

(*) Stok değer düşüklüğünün 155 bin TL'lik kısmı mamuller (31 Aralık 2016: 100 bin TL), 545 bin TL'lik kısmı ise ticari mallara (31 Aralık 2016: 606 bin TL) ilişkindir. Stok değer düşüklüğü karşılığı, satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiştir.

2017 yılı içinde stok değer düşüklüğü karşılığının hareketi aşağıdaki gibi olmuştur:

| | 2017 | 2016 |
|---|---|---|
| 1 Ocak | (706) | (795) |
| Konusu kalmayan karşılık | 6 | 89 |
| **31 Aralık itibarıyla** | **(700)** | **(706)** |

## NOT 11 - DEVAM EDEN YILLARA SARİ İŞLERDEN ALACAKLAR

Devam eden yıllara sari işlerle ilgili toplam ticari alacakların kısa vadeli avanslarla netleştirilmesi sonucu alacak bakiyesi 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 312.030 bin TL (31 Aralık 2016: 245.830 bin TL) olmaktadır.

Grup'un 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla devam eden sözleşmeleri ile ilgili olarak almış olduğu ve konsolide finansal tablolarda ertelenmiş gelirler içerisinde yer alan kısa vadeli avansı bulunmamaktadır (31 Aralık 2016: 32.407 bin TL).

## NOT 12 - MADDİ DURAN VARLIKLAR

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıl içinde maddi duran varlıklar ve ilgili birikmiş amortismanlarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

| | 1 Ocak 2017 | İlaveler | Yabancı para çevrim farkları | Çıkışlar | Transferler | 31 Aralık 2017 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Maliyet** | | | | | | |
| Arazi ve arsalar | 37.457 | - | - | - | - | 37.457 |
| Yeraltı ve yerüstü düzenleri | 11.970 | 10 | - | - | 375 | 12.355 |
| Binalar | 60.633 | 18 | - | - | 78 | 60.729 |
| Makine, tesis ve cihazlar | 106.176 | 4.479 | 128 | (918) | 751 | 110.616 |
| Taşıt araçları | 9.613 | 1.315 | - | (1.320) | - | 9.608 |
| Döşeme ve demirbaşlar | 33.986 | 4.132 | 42 | (190) | 968 | 38.938 |
| Özel maliyetler | 2.116 | 15 | - | - | - | 2.131 |
| Yapılmakta olan yatırımlar | 696 | 3.134 | - | - | (2.376) | 1.454 |
| | **262.647** | **13.103** | **170** | **(2.428)** | **(204)** | **273.288** |
| **Birikmiş amortisman** | | | | | | |
| Yeraltı ve yerüstü düzenleri | (7.479) | (483) | - | - | - | (7.962) |
| Binalar | (37.501) | (7.150) | - | - | - | (44.651) |
| Makine, tesis ve cihazlar | (86.576) | (4.813) | (64) | 897 | - | (90.556) |
| Taşıt araçları | (5.633) | (661) | - | 891 | - | (5.403) |
| Döşeme ve demirbaşlar | (18.839) | (3.212) | (31) | 171 | - | (21.911) |
| Özel maliyetler | (1.517) | (279) | - | - | - | (1.796) |
| | **(157.545)** | **(16.598)** | **(95)** | **1.959** | **-** | **(172.279)** |
| **Net defter değeri** | **105.102** | | | | | **101.009** |

## NOT 12 - MADDİ DURAN VARLIKLAR (Devamı)

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıl içinde maddi duran varlıklar ve ilgili birikmiş amortismanlarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

| | 1 Ocak 2016 | İlaveler | Yabancı para çevrim farkları | Çıkışlar | Transferler | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Maliyet** | | | | | | |
| Arazi ve arsalar | 37.457 | - | - | - | - | 37.457 |
| Yeraltı ve yerüstü düzenleri | 11.953 | 7 | - | - | 10 | 11.970 |
| Binalar | 60.540 | - | - | - | 93 | 60.633 |
| Makine, tesis ve cihazlar | 99.678 | 5.146 | 85 | - | 1.267 | 106.176 |
| Taşıt araçları | 8.428 | 2.401 | - | (1.216) | - | 9.613 |
| Döşeme ve demirbaşlar | 28.601 | 4.608 | 25 | - | 752 | 33.986 |
| Özel maliyetler | 2.099 | 14 | - | (186) | 189 | 2.116 |
| Yapılmakta olan yatırımlar | 964 | 2.049 | - | - | (2.317) | 696 |
| | **249.720** | **14.225** | **110** | **(1.402)** | **(6)** | **262.647** |
| **Birikmiş amortisman** | | | | | | |
| Yeraltı ve yerüstü düzenleri | (6.826) | (653) | - | - | - | (7.479) |
| Binalar | (34.713) | (2.788) | - | - | - | (37.501) |
| Makine, tesis ve cihazlar | (81.637) | (4.906) | (33) | - | - | (86.576) |
| Taşıt araçları | (5.148) | (706) | - | 221 | - | (5.633) |
| Döşeme ve demirbaşlar | (15.938) | (2.887) | (14) | - | - | (18.839) |
| Özel maliyetler | (1.325) | (304) | - | 112 | - | (1.517) |
| | **(145.587)** | **(12.244)** | **(47)** | **333** | - | **(157.545)** |
| **Net defter değeri** | **104.133** | | | | | **105.102** |

31 Aralık 2017 ve 2016 yılları için, maddi ve maddi olmayan duran varlıklardan oluşan amortisman ve itfa payları giderlerinin dağılımı aşağıdaki gibidir:

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Araştırma geliştirme giderleri | 43.528 | 34.797 |
| Yıllara sari işler maliyeti | 6.806 | 3.085 |
| Satılan malın maliyeti | 5.476 | 5.200 |
| Geliştirme sürecinde olan faaliyetler | 1.987 | 1.906 |
| Stoklar üzerindeki amortisman | 1.092 | 916 |
| Genel yönetim giderleri | 1.692 | 1.763 |
| Satış ve pazarlama giderleri | 1.432 | 1.479 |
| Yabancı para çevrim farkları | 95 | 47 |
| **Toplam** | **62.108** | **49.193** |

## NOT 13 - MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıl içinde maddi olmayan duran varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

| | 1 Ocak 2017 | İlaveler | Yabancı para çevrim farkları | Çıkışlar | Transferler | 31 Aralık 2017 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Maliyet** | | | | | | |
| Diğer maddi olmayan duran varlıklar | 18.028 | 1.999 | - | - | 204 | 20.231 |
| Geliştirme maliyetleri | 297.383 | - | - | (7.033) | 55.353 | 345.703 |
| Geliştirme sürecinde olan faaliyetler | 38.079 | 83.957 | - | - | (55.353) | 66.683 |
| | **353.490** | **85.956** | **-** | **(7.033)** | **204** | **432.617** |
| **Birikmiş itfa payları** | | | | | | |
| Diğer maddi olmayan duran varlıklar | (14.078) | (1.887) | - | - | - | (15.965) |
| Geliştirme maliyetleri | (157.480) | (43.528) | - | 4.220 | - | (196.788) |
| | **(171.558)** | **(45.415)** | **-** | **4.220** | **-** | **(212.753)** |
| **Net defter değeri** | **181.932** | | | | | **219.864** |

Grup, 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yılda edinmiş olduğu özellikli varlıklarına ilişkin 4.517 bin TL (31 Aralık 2016: 3.324 bin TL) tutarında finansman maliyetini aktifleştirmiştir.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıl içinde maddi olmayan duran varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

| | 1 Ocak 2016 | İlaveler | Yabancı para çevrim farkları | Çıkışlar | Transferler | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Maliyet** | | | | | | |
| Diğer maddi olmayan duran varlıklar | 16.232 | 1.791 | - | - | 5 | 18.028 |
| Geliştirme maliyetleri | 242.620 | - | - | - | 54.763 | 297.383 |
| Geliştirme sürecinde olan faaliyetler | 31.224 | 61.618 | - | - | (54.763) | 38.079 |
| | **290.076** | **63.409** | **-** | **-** | **5** | **353.490** |
| **Birikmiş itfa payları** | | | | | | |
| Diğer maddi olmayan duran varlıklar | (11.973) | (2.105) | - | - | - | (14.078) |
| Geliştirme maliyetleri | (122.683) | (34.797) | - | - | - | (157.480) |
| | **(134.656)** | **(36.902)** | **-** | **-** | **-** | **(171.558)** |
| **Net defter değeri** | **155.420** | | | | | **181.932** |

## NOT 14 - DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Kısa vadeli | 1.940 | 2.156 |
| Uzun vadeli | 1.441 | 3.382 |
| **Toplam** | **3.381** | **5.538** |

Devlet teşvik ve yardımları, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'nun (TÜBİTAK) Grup'un yürüttüğü çeşitli projelerin araştırma ve geliştirme (AR-GE) harcamalarını desteklemek amacıyla vermiş olduğu teşvik gelirlerinin ertelenmesi nedeniyle oluşmuştur. Söz konusu tutar, ilgili AR-GE yatırımının itfası ile eş zamanlı şekilde gelir kaydedilmektedir.

## NOT 15 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

**Borç karşılıkları- kısa vadeli**

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Diğer maliyet karşılığı | 324.431 | 340.870 |
| Garanti giderleri karşılığı | 53.065 | 31.085 |
| Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar | 9.286 | 8.491 |
| Diğer | 17.153 | 6.698 |
| | **403.935** | **387.144** |

**Borç karşılıkları - uzun vadeli**

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Garanti giderleri karşılığı | - | 10.300 |
| | **-** | **10.300** |

**Diğer maliyet karşılığı**

Yıllara sari tank projesi ile ilgili olarak Grup bünyesinde oluşan ama henüz ödemesi yapılmamış olan proje giderleri ve de Grup'un alt yüklenicileri tarafından yürütülen ve ilgili işin bitiminde Grup'a faturalanacak olan faaliyetlerin tahmini tamamlanma yüzdelerine göre hesaplanan maliyetlerinden oluşmaktadır. Diğer maliyet karşılığının yıl içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

| | 2017 | 2016 |
|---|---|---|
| 1 Ocak | 340.870 | 233.120 |
| Yıl içerisindeki (azalış)/artış, net | (34.837) | 65.407 |
| Kur değerlemesi | 18.398 | 42.343 |
| **31 Aralık** | **324.431** | **340.870** |

## NOT 15 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

### Garanti giderleri karşılığı

Grup, satışını gerçekleştirmiş olduğu araçları 2 yıl boyunca garanti kapsamına almaktadır. Buna bağlı olarak, bilanço tarihi itibarıyla garanti kapsamında olan araçlar için gelecek dönemlerde gerçekleşmesi tahmin edilen garanti giderleri için karşılık ayrılmıştır.

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren ara hesap dönemleri içindeki garanti giderleri karşılığının hareketleri aşağıdaki gibidir:

| | **2017** | **2016** |
|---|---|---|
| 1 Ocak | 41.385 | 35.831 |
| Yıl içerisindeki (azalış)/artış, net | 55.462 | 33.767 |
| Gerçekleşen ödemeler | (43.782) | (28.213) |
| **31 Aralık itibarıyla** | **53.065** | **41.385** |

### Taahhütler ve zorunluluklar

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla Grup'un teminat, rehin, ipotek ve kefalet (TRİK) pozisyonuna ilişkin tabloları aşağıdaki gibidir:

| | **31 Aralık 2017** | **31 Aralık 2016** |
|---|---|---|
| a. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı | 1.853.700 | 1.614.606 |
| b. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı | - | - |
| c. Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı | - | - |
| d. Diğer verilen TRİK'lerin toplam tutarı | - | - |
| | **1.853.700** | **1.614.606** |

TRİK' lerin para birimi cinsinden detayı aşağıdaki gibidir:

| | **31 Aralık 2017** | | **31 Aralık 2016** | |
|---|---|---|---|---|
| | **Orijinal para birimi** | **TL karşılığı** | **Orijinal para birimi** | **TL karşılığı** |
| Amerikan Doları | 397.404 | 1.498.967 | 285.635 | 1.005.208 |
| Avro | 55.818 | 252.047 | 112.796 | 418.461 |
| TL | 102.686 | 102.686 | 189.755 | 189.755 |
| İngiliz Sterlini | - | - | 274 | 1.182 |
| | | **1.853.700** | | **1.614.606** |

## NOT 15 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

Verildiği yere göre TRİK' lerin detayı aşağıdaki gibidir:

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| **Verilen teminat mektupları** | | |
| Savunma Sanayi Müsteşarlığı | 1.090.079 | 1.092.184 |
| Diğer | 763.621 | 522.422 |
| | **1.853.700** | **1.614.606** |

**Teminat mektupları**

a) 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla verilen garantiler aşağıdaki gibidir:

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Banka teminat mektupları (*) | 1.853.700 | 1.614.606 |
| | **1.853.700** | **1.614.606** |

(*) 938.865 bin TL (31 Aralık 2016: 875.733 bin TL) tutarındaki teminatlar Altay Projesi kapsamında Savunma Sanayi Müsteşarlığı'na verilmiştir.

b) 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla alınan garantiler aşağıdaki gibidir:

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Banka teminat mektupları (**) | 651.824 | 551.490 |
| Teminat senetleri | 14.550 | 15.898 |
| Alınan ipotekler | 20 | 20 |
| | **666.394** | **567.408** |

(**) 340.829 bin TL (31 Aralık 2016: 317.195 bin TL) tutarındaki teminat mektupları, Altay Projesi kapsamında, alt yüklenicilerden alınan teminatlardan oluşmaktadır.

**Koşullu varlıklar**

Ar-Ge indirimi kapsamında, vergi indiriminden yararlanılamayan 2011-2012-2013 ve 2014 yılları işlemleri için de dava açılmış olup, Grup lehine sonuçlanan bu davalar temyiz aşamasındadır. Temyiz aşamasında olan 2011-2012-2013 ve 2014 yıllarına ait dava konusu toplam tutar 36.169 bin TL'dir. 2015 yılı Kurumlar Vergisi Ar-Ge indirimi için de dava açılmış olup, 4.557 bin TL tutarlı dava Grup lehine sonuçlanmış fakat idare tarafından istinaf başvurusu yapılmıştır. İstinaf süreci halen devam etmektedir.

## NOT 16 - ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Kıdem tazminatı karşılığı | 31.693 | 28.088 |
| Kullanılmamış izin karşılığı | 9.286 | 8.491 |
| | **40.979** | **36.579** |

### Kıdem tazminatı karşılığı

Ödenecek tazminat her hizmet yılı için bir aylık brüt maaş kadardır ve bu tutar 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 4.732,48 tam TL (31 Aralık 2016: 4.297,21 tam TL) ile sınırlandırılmıştır.

Kıdem tazminatı karşılığı yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir ve herhangi bir fonlama şartı bulunmamaktadır.

Kıdem tazminatı karşılığı çalışanların emekliliği halinde ödenmesi gerekecek muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

Temel varsayım, her hizmet yılı için belirlenen tavan yükümlülüğünün enflasyon ile orantılı olarak artmasıdır. Böylece, uygulanan iskonto oranı, enflasyonun beklenen etkilerinden arındırılmış reel oranı göstermektedir. Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize olup, konsolide kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan 5,001.76 TL (1 Ocak 2017: 4.426,16 TL) olan tavan tutarı göz önüne alınmıştır.

KGK tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları, Grup'un kıdem tazminatı karşılığını tahmin etmek için aktüer değerleme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanmasında aşağıdaki aktüer öngörüler kullanılmıştır:

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Net iskonto oranı (%) | 4,95 | 4,50 |
| Emeklilik olasılığının tahmini için personel devir hızı oranı (%) | 97,28 | 97,50 |

Kıdem tazminatı karşılığının yıl içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

| | 2017 | 2016 |
|---|---|---|
| 1 Ocak | 28.088 | 22.321 |
| Faiz gideri | 2.542 | 2.020 |
| Cari yıl karşılığı | 6.400 | 5.445 |
| Yeniden ölçüm farkları | (136) | 1.409 |
| Ödemeler | (5.201) | (3.107) |
| **31 Aralık itibarıyla** | **31.693** | **28.088** |

### Kullanılmayan izin günleri karşılığı

Kullanılmayan izin günleri karşılığının yıl içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

| | 2017 | 2016 |
|---|---|---|
| 1 Ocak | 8.491 | 6.652 |
| Yıl içerisindeki artış, net (Not 21) | 795 | 1.839 |
| **31 Aralık itibarıyla** | **9.286** | **8.491** |

## NOT 17 - PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER, ERTELENMİŞ GELİRLER, DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

### a) Peşin ödenmiş giderler:

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Verilen avanslar | 185.594 | 171.436 |
| Peşin ödenmiş giderler | 4.559 | 5.330 |
| **Toplam** | **190.153** | **176.766** |

Verilen avans bakiyesi ağırlıklı olarak hammadde alımına ilişkin verilen tutarlardan oluşmaktadır.

### b) Diğer dönen varlıklar:

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Katma değer vergisi alacakları | 39.832 | 105.448 |
| Diğer | 800 | 690 |
| | **40.632** | **106.138** |

### c) Ertelenmiş gelirler:

| Ertelenmiş gelirler- kısa vadeli | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Alınan sipariş avansları | 9.674 | 175.322 |
| Ertelenen bakım onarım gelirleri (*) | 9.437 | 25.302 |
| Diğer ertelenmiş gelirler | 1.973 | - |
| | **21.084** | **200.624** |

| Ertelenmiş gelirler- uzun vadeli | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Alınan avanslar (*) | 404.513 | - |
| Diğer ertelenmiş gelirler (**) | 26.067 | - |
| Ertelenen bakım onarım gelirleri | - | 7.754 |
| | **430.580** | **7.754** |

(*) 20 Şubat 2017 tarihli Özel Durum Açıklaması ile halka açıklanan, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Projesi kapsamında Otokar Land Systems LLC'nin iştirakinden alınan ön avanstan oluşmaktadır.

(**) BAE Projesi kapsamında üretilecek araçlara ilişkin, Otokar Land Systems LLC şirketine yapılan lisans hakları satışından doğan ertelenmiş gelirlerden oluşmaktadır.

### d) Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar:

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Personele borçlar | 11.764 | 10.365 |
| Ödenecek sosyal güvenlik kesintisi | 6.197 | 6.324 |
| Ödenecek vergi ve fonlar | 6.333 | 4.751 |
| | **24.294** | **21.440** |

## NOT 17 - PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER, ERTELENMİŞ GELİRLER, DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

### e) Diğer kısa vadeli yükümlülükler:

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Ödenecek vergi ve fonlar | 1.709 | 1.403 |
| Tecil edilen özel tüketim vergisi | 444 | 9.273 |
| Diğer | 589 | 524 |
| | **2.742** | **11.200** |

## NOT 18 - ÖZKAYNAKLAR

### Sermaye

Grup'un 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerindeki hissedarları ve sermaye içindeki payları tarihi değerlerle aşağıdaki gibidir:

| | 31 Aralık 2017 | | 31 Aralık 2016 | |
|---|---|---|---|---|
| | TL | (%) | TL | (%) |
| Koç Holding A.Ş. | 10.723 | 44,68 | 10.723 | 44,68 |
| Ünver Holding A.Ş. | 5.955 | 24,81 | 5.955 | 24,81 |
| Diğer | 7.322 | 30,51 | 7.322 | 30,51 |
| **Toplam** | **24.000** | | **24.000** | **100,00** |
| Sermaye enflasyon düzeltmesi farkları | 52.743 | | 52.743 | |
| **Toplam** | **76.743** | | **76.743** | |

Kanuni defterlerdeki birikmiş karlar, aşağıda belirtilen kanuni yedeklerle ilgili hüküm haricinde dağıtılabilirler.

Türk Ticaret Kanunu'na göre yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, Grup'un ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşılıncaya kadar, kanuni net karın %5'i olarak ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler ise ödenmiş sermayenin %5'ini aşan dağıtılan karın %10'udur. Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Halka açık şirketler, kar payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kâr Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

## NOT 18 - ÖZKAYNAKLAR (Devamı)

Ortaklıklar, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kar dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kar payı öderler. Ayrıca, kar paylarının eşit veya farklı tutarlı taksitler halinde ödenebilecektir ve ara dönem finansal tablolarda yer alan kâr üzerinden nakden kâr payı avansı dağıtabilecektir.

TTK'ya göre ayrılması gereken yedek akçeler ile esas sözleşmede veya kâr dağıtım politikasında pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça; başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, yönetim kurulu üyelerine, ortaklık çalışanlarına ve pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, pay sahipleri için belirlenen kâr payı nakden ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

Grup'un, Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanan finansal raporlama standartlarına göre hazırlanan finansal tablolarında dönem karı ve kar dağıtımına konu edilebilecek diğer kaynaklarını oluşturan geçmiş yıl karları 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla sırasıyla 90.640 bin (31 Aralık 2016: 69.725 bin TL) ve 49.977 bin TL'dir. (31 Aralık 2016: 46.132 bin TL) Grup'un yasal kayıtlarındaki net dönem karı 37.623 bin TL (31 Aralık 2016: 62.303 bin TL), herhangi ek bir vergi yükü doğurmaksızın kar dağıtımına konu edilebilecek diğer kaynakların tutarı ise 87.627 TL'dir (31 Aralık 2016: 90.496 bin TL). Ayrıca yasal kayıtlarda dağıtılması halinde vergiye tabi olacak 16.225 bin TL'lik enflasyon düzeltme farkları ve 11.040 bin TL'lik diğer sermaye yedekleri bulunmaktadır.

Grup'un birinci tertip yasal yedeklerin düşülmesinden sonra yasal kayıtlarda kalan dönem karı 37.623 bin TL'dir (31 Aralık 2016: 62.303 bin TL). Rapor tarihi itibarıyla Grup henüz 2017 yılına ait kar dağıtım kararı almamıştır.

Yukarıdaki hususa göre Grup'un Tebliğ'e göre kar dağıtımında baz alınacak özsermaye tablosu 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla aşağıdaki gibidir:

| | **31 Aralık 2017** | **31 Aralık 2016** |
|---|---|---|
| Ödenmiş sermaye | 24.000 | 24.000 |
| Sermaye enflasyon düzeltmesi farkları | 52.743 | 52.743 |
| Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler | 59.895 | 54.015 |
| Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler veya giderler | (4.880) | (4.986) |
| Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler veya giderler | 2.396 | 1.329 |
| Geçmiş yıllar karları | | |
| - Olağanüstü yedekler | 39.027 | 35.182 |
| - Yasal yedekler enflasyon düzeltmesi farkları | 10.950 | 10.950 |
| Net dönem karı | 99.423 | 69.725 |
| **Toplam** | **283.554** | **242.958** |

## NOT 18 - ÖZKAYNAKLAR (Devamı)

Yukarıda tarihi bedelleri ile gösterilmiş kalemlerin düzeltilmiş değerleri ve sermaye enflasyon düzeltme farkları 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla aşağıdaki gibidir:

**31 Aralık 2017**

| | Tarihi değerler | Sermaye enflasyon düzeltmesi farkı | Endekslenmiş değer |
|---|---|---|---|
| Sermaye | 24.000 | 52.743 | 76.743 |
| Yasal yedekler | 59.895 | 10.950 | 70.845 |
| **Toplam** | **83.895** | **63.693** | **147.588** |

**31 Aralık 2016**

| | Tarihi değerler | Sermaye enflasyon düzeltmesi farkı | Endekslenmiş değer |
|---|---|---|---|
| Sermaye | 24.000 | 52.743 | 76.743 |
| Yasal yedekler | 54.015 | 10.950 | 64.965 |
| **Toplam** | **78.015** | **63.693** | **141.708** |

Şirket'in Vergi Usul Kanunu'na göre tuttuğu kayıtlarında yasal ve olağanüstü yedeklerin tarihi değerleri aşağıdaki gibidir:

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Yasal yedekler | 59.895 | 54.015 |
| Olağanüstü yedekler | 87.093 | 90.496 |
| **Toplam** | **146.988** | **144.511** |
| Yasal finansal tablolara göre önceki dönem net karından yıl içinde ödenen temettülerin tutarları | 60.000 | 72.000 |
| Hisse başına ödenen temettü (Kuruş) | 0,250 | 0,300 |

Şirket'in sermayesinin tümü ödenmiş olup, nominal değeri 0,1 kuruş olan 24.000.000.000 adet hisseden oluşmaktadır.

## NOT 19 - SATIŞLAR VE SATIŞLARIN MALİYETİ

### Net satışlar

| | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Yurt içi satışlar | 1.241.020 | 1.197.376 |
| Yurt dışı satışlar | 552.285 | 446.885 |
| **Brüt satışlar** | **1.793.305** | **1.644.261** |
| Eksi: iskontolar ve satışlardan iadeler | (8.033) | (9.746) |
| **Net satışlar** | **1.785.272** | **1.634.515** |

2017 ve 2016 yılları içinde Grup'un satışlarının tutarsal olarak ürün grubu bazında dağılımı aşağıdaki gibidir:

| | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Ticari araçlar | 701.723 | 639.776 |
| Savunma sanayi araçları | 799.089 | 676.159 |
| Yıllara sari işlere ilişkin tahakkuk eden kazançlar | 79.877 | 158.226 |
| Diğer satışlar (*) | 204.583 | 160.354 |
| | **1.785.272** | **1.634.515** |

(*) Yedek parça, servis ve diğer satış gelirlerinden oluşmaktadır.

### Satışların maliyeti

| | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Satılan mamullerin maliyeti | (1.208.644) | (1.155.427) |
| Satılan ticari malların maliyeti | (105.002) | (69.243) |
| | **(1.313.646)** | **(1.224.670)** |

## NOT 20 - ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ, GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

| | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Satış ve pazarlama giderleri | (234.662) | (189.513) |
| Genel yönetim giderleri | (69.524) | (63.132) |
| Araştırma ve geliştirme giderleri | (43.644) | (36.176) |
| | **(347.830)** | **(288.821)** |

## NOT 21 - NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER

| | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Hammadde ve tüketim malı kullanımı | 931.349 | 1.026.749 |
| Mamul ve yarı mamul stoklarındaki değişim | 92.758 | (26.270) |
| Satılan ticari malların maliyeti | 119.446 | 69.242 |
| Amortisman ve itfa payı | 60.026 | 47.240 |
| Personel giderleri | 204.816 | 188.584 |
| İşletme giderleri | 31.713 | 29.940 |
| Yönetim giderleri | 50.227 | 50.857 |
| Garanti karşılık giderleri (Not 15) | 55.462 | 33.767 |
| Nakliye, dağıtım ve depolama giderleri | 20.268 | 18.359 |
| Reklam, tanıtım ve promosyon giderleri | 19.435 | 15.561 |
| Diğer giderler | 75.976 | 59.461 |
| **Toplam** | **1.661.476** | **1.513.490** |

## NOT 21 - NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER (Devamı)

2017 ve 2016 yılları için, personel giderlerinin dağılımı aşağıdaki gibidir:

| | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| **Kaydedildiği hesaba göre:** | | |
| Satılan malın maliyeti ve stoklar | 94.162 | 93.906 |
| Yıllara sari işler maliyeti | 29.829 | 25.669 |
| Aktifleştirilen geliştirme harcamaları | 35.817 | 27.761 |
| Genel yönetim giderleri | 28.121 | 24.631 |
| Satış ve pazarlama giderleri | 52.589 | 42.999 |
| Araştırma ve geliştirme giderleri | 115 | 1.379 |
| | **240.633** | **216.345** |

| | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| **Niteliğine göre:** | | |
| Maaş ve ücretler | 186.625 | 165.115 |
| SSK işveren primleri | 24.427 | 22.862 |
| Diğer sosyal yardımlar | 17.807 | 18.027 |
| Kıdem ve ihbar tazminatı giderleri | 9.082 | 7.578 |
| İzin karşılığı giderleri | 795 | 1.839 |
| Diğer | 1.897 | 924 |
| | **240.633** | **216.345** |

## NOT 22 - ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER/GİDERLER

| | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| **Esas faaliyetlerden diğer gelirler** | | |
| Ticari alacak ve borçlardan kur farkı geliri | 375.918 | 390.894 |
| Vadeli işlem geliri | 37.756 | 7.035 |
| Kredili satışlardaki vade farkı geliri | 20.780 | 9.778 |
| Teşvik gelirleri | 2.156 | 2.164 |
| Diğer gelirler | 12.054 | 13.038 |
| **Toplam** | **448.664** | **422.909** |

| | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| **Esas faaliyetlerden diğer giderler** | | |
| Ticari alacak ve borçlardan kur farkı gideri | (297.324) | (364.767) |
| Vadeli işlem gideri | (44.338) | (11.190) |
| Şüpheli alacak karşılık gideri (Not 8) | (4.852) | (3.333) |
| Diğer giderler | (232) | - |
| **Toplam** | **(346.746)** | **(379.290)** |

## NOT 23 - FİNANSMAN GELİRLERİ

| | 1 Ocak – 31 Aralık 2017 | 1 Ocak – 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Banka mevduatı faiz geliri | 1.050 | 527 |
| Banka mevduatı kur farkı geliri | 13.498 | 6.547 |
| Kredi kur farkı geliri | - | 8.443 |
| **Toplam** | **14.548** | **15.517** |

## NOT 24 - FİNANSMAN GİDERLERİ

| | 1 Ocak – 31 Aralık 2017 | 1 Ocak – 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Banka kredileri faiz gideri | (95.782) | (77.758) |
| Banka mevduatı kur farkı gideri | (15.873) | (5.981) |
| Banka kredileri kur farkı gideri | (38.861) | (28.250) |
| Diğer | (290) | (178) |
| **Toplam** | **(150.806)** | **(112.167)** |

## NOT 25 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Şirket faaliyetleri, Türkiye'de yürürlükte bulunan vergi yönetmelik ve kanunları dahilinde vergilendirilmeye tabidir. Otokar Europe SAS'ın faaliyetleri de Fransa'daki vergi yönetmelik ve kanunlarına göre vergilendirmeye tabidir.

Türkiye'de kurumlar vergisi oranı %20'dir (2016: %20). Kurumlar vergisi, ilgili olduğu yıl sonunu takip eden dördüncü ayın yirmi beşinci günü akşamına kadar beyan edilmekte ve ilgili ayın sonuna kadar tek taksitte ödenmektedir. Vergi mevzuatı uyarınca üçer aylık dönemler itibarıyla oluşan kazançlar üzerinden %20 oranında geçici vergi hesaplanarak ödenmekte ve bu şekilde ödenen tutarlar yıllık kazanç üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilmektedir.

Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre beyanname üzerinde gösterilen mali zararlar 5 yılı aşmamak kaydıyla dönemin kurumlar vergisi matrahından indirilebilir. Beyanlar ve ilgili muhasebe kayıtları vergi dairesince beş yıl içerisinde incelenebilmekte ve vergi hesapları revize edilebilmektedir.

Türkiye'de mukim anonim şirketlerden , kurumlar vergisi ve gelir vergisinden sorumlu olmayanlar ve muaf tutulanlar haricindekilere yapılanlarla Türkiye'de mukim olan ve olmayan gerçek kişilere ve Türkiye'de mukim olmayan tüzel kişilere yapılan temettü ödemeleri %15 gelir vergisine tabidir. Türkiye'de mukim anonim şirketlerden yine Türkiye'de mukim anonim şirketlere yapılan temettü ödemeleri gelir vergisine tabi değildir. Ayrıca karın dağıtılmaması veya sermayeye eklenmesi durumunda gelir vergisi hesaplanmamaktadır.

## NOT 25 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10. maddesinde değişiklik yapılarak 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'unun 35. maddesiyle yapılan değişiklikle, araştırma ve geliştirme harcamaları üzerinden hesaplanacak Ar-Ge indirim oranı %40'tan %100'e çıkarılmıştır.

Anılan kanun 1 Nisan 2008 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Buna göre kurumlar vergisi mükellefleri, yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri çerçevesinde işletme bünyesinde 2008 yılından itibaren yaptıkları harcamaların %100'ü kurumlar kazancı tespitinde Ar-Ge indirimi olarak dikkate alınabilmektedir. 2017 ve 2016 yılına ilişkin olarak yapılan araştırma ve geliştirme harcamalarının toplam üzerinden %100 oranında Ar-Ge indirimi hesaplanması gerekmektedir.

Şirket, 2017 yılında yaptığı 105.370 TL (31 Aralık 2016: 48.655 bin TL) tutarındaki araştırma ve geliştirme harcaması sebebiyle vergi matrahından %100 oranında stopajsız olarak yararlanabileceği Ar-Ge indirimi elde etmiştir. Şirket'in Ar-Ge Merkezi belgesi bulunmaktadır.

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihli bilançolarda ödenecek vergi tutarları peşin ödenen vergilerle netleştirilerek aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

| | **31 Aralık 2017** | **31 Aralık 2016** |
|---|---|---|
| Ödenecek vergiler | 1.277 | 572 |
| Peşin ödenen vergiler (-) | (1.277) | (572) |
| **Toplam** | **-** | **-** |

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllara ait toplam vergi giderinin dağılımı aşağıdaki gibidir:

| | **31 Aralık 2017** | **31 Aralık 2016** |
|---|---|---|
| Cari dönem kurumlar vergisi | (66) | 1.387 |
| **Kar veya zarar tablosuna yansıtılan ertelenmiş vergi geliri/gideri** | | |
| Dönem karına yansıtılan cari dönem vergi gelir/(gideri) | 8.783 | 258 |
| Diğer kapsamlı gelir/(gidere) yansıtılan | (30) | 282 |
| **Toplam** | **8.687** | **1.927** |

Vergi öncesi dönem karının hesaplanan kurumlar vergisi tutarı ile mutabakatı aşağıda sunulmuştur:

| | **1 Ocak – 31 Aralık 2017** | **1 Ocak – 31 Aralık 2016** |
|---|---|---|
| **Vergi karşılığı öncesi dönem karı** | **90.706** | **68.080** |
| %20 üzerinden hesaplanan vergi gideri | (18.141) | (13.616) |
| İndirim ve istisnalar | 33.934 | 9.731 |
| Diğer farklar | (7.106) | 5.812 |
| **Toplam** | **8.687** | **1.927** |

## NOT 25 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

5 Aralık 2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7061 sayılı "Bazı Vergi Kanunları İle Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" kapsamında 2018, 2019 ve 2020 yılları için kurumlar vergisi oranı %20'den %22'ye çıkarılmıştır. Söz konusu kanun kapsamında, 31 Aralık 2017 tarihli konsolide finansal tablolarda ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükleri, geçici farkların 2018, 2019 ve 2020 yıllarında vergi etkisi oluşturacak kısmı için %22 vergi oranı ile, geçici farkların 2021 ve sonraki dönemlerde vergi etkisi oluşturacak kısmı için ise %20 oranı ile hesaplanmıştır.

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla, ertelenmiş vergiye konu olan geçici farklar ve etkin vergi oranları kullanılarak hesaplanan net ertelenmiş vergi yükümlülüğünün dağılımı aşağıda özetlenmiştir:

| | Kümülatif geçici farklar | | Ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü) | |
|---|---|---|---|---|
| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
| Ar-Ge kapsamında kullanılacak teşvikler (*) | 123.033 | 66.991 | 27.067 | 13.398 |
| Maddi duran varlıklar | (7.723) | (10.263) | 1.937 | 1.429 |
| Maddi olmayan duran varlıklar | (53.814) | (44.360) | (10.763) | (8.872) |
| Ertelenmiş finansal giderler | (453) | (1.278) | (100) | (256) |
| Stoklar | 996 | 710 | 213 | 142 |
| Garanti giderleri karşılığı | 53.065 | 31.085 | 11.260 | 6.217 |
| Kıdem tazminatı yükümlülüğü | 31.693 | 28.088 | 6.339 | 5.618 |
| Ertelenmiş finansal gelirler | 1.044 | 3.291 | 230 | 658 |
| Diğer karşılıklar | 23.052 | 13.917 | 4.851 | 2.783 |
| Ertelenmiş bakım onarım gelirleri | 9.437 | 33.055 | 2.076 | 6.611 |
| Devam eden yıllara sari işlerden alacaklar | 9.732 | 50.621 | 2.141 | 10.124 |
| Diğer | 25.566 | 3 | 1.355 | 1 |
| **Ertelenmiş vergi varlığı, net** | | | **46.606** | **37.853** |

(*) Şirket'in teşvik belgesine bağlanan yatırımlardan elde ettiği kazançlar, yatırımın kısmen veya tamamen işletilmesine başlanılan hesap döneminden itibaren yatırıma katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirimli oranlar üzerinden kurumlar vergisine tabi tutulur. Bu kapsamda 31 Aralık 2017 tarihi itibari ile Şirket'in öngörülebilir gelecekte faydalanacağı 123.033 bin TL (31 Aralık 2016: 66.991 bin TL) tutarında vergi avantajı ertelenmiş vergi aktifi olarak konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır. 2015 ve öncesine ait 133.194 bin TL'lik vergi avantajının kullanılmasına ilişkin dava hala devam etmekte olduğu için bunun üzererinden ertelenmiş vergi varlığı hesaplanmamıştır.

Ertelenen vergi varlığının 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllara ait hareketi aşağıdaki gibidir:

| | 2017 | 2016 |
|---|---|---|
| 1 Ocak | 37.853 | 37.313 |
| Kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılan ertelenen vergi geliri/gideri : | | |
| Kar veya zarara yansıtılan | 8.783 | 258 |
| Diğer kapsamlı gelir/gidere yansıtılan | (30) | 282 |
| **31 Aralık itibarıyla** | **46.606** | **37.853** |

## NOT 26 - PAY BAŞINA KAZANÇ

Pay başına kazanç, net karın ilgili yıl içinde mevcut hisselerin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesi ile tespit edilir.

Şirketler mevcut hissedarlara birikmiş karlardan hisseleri oranında hisse dağıtarak sermayelerini arttırabilir. Hisse başına kar hesaplanırken, bu bedelsiz hisse ihracı çıkarılmış hisseler olarak sayılır. Dolayısıyla hisse başına kar hesaplamasında kullanılan ağırlıklı hisse adedi ortalaması, hisselerin bedelsiz olarak çıkarılmasını geriye dönük olarak uygulamak suretiyle elde edilir.

Hisse başına esas kar, hissedarlara ait net karın çıkarılmış adi hisselerin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesi ile hesaplanır.

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Net dönem karı | 99.423 | 69.725 |
| Çıkarılmış adi hisselerin ağırlıklı ortalama adedi | 24.000.000.000 | 24.000.000.000 |
| Pay başına kazanç (Kuruş) | 0,414 | 0,291 |

## NOT 27 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI

Yıl sonu itibarıyla ilişkili taraflardan alacaklar ve ilişkili taraflara borçlar bakiyeleri ile yıl içerisinde ilişkili taraflarla yapılan işlemlerin özeti aşağıda sunulmuştur:

i) 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla ilişkili taraflardan alacak ve borçlar:

| **İlişkili taraflardan alacaklar** | **31 Aralık 2017** | **31 Aralık 2016** |
|---|---|---|
| Ram Dış Ticaret A.Ş. (1) (*) | 28.958 | 29.335 |
| Ford Otosan A.Ş. (1), (2) | 698 | 67 |
| Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş. (1) | - | 35 |
| **Toplam** | **29.656** | **29.437** |

(*) Yurtdışı satışların bir kısmı Ram Dış Ticaret A.Ş. aracılığı ile ihraç kayıtlı olarak gerçekleştirilmekte olup, bakiye bu işlemlerden doğan ticari alacaklardan oluşmaktadır.

| **İlişkili taraflara borçlar** | **31 Aralık 2017** | **31 Aralık 2016** |
|---|---|---|
| Koç Holding A.Ş. (2) | 5.353 | 4.609 |
| Ram Dış Ticaret A.Ş. (1) | 2.996 | 1.245 |
| Zer Merkezi Hizmetler A.Ş. (1) | 2.974 | 1.965 |
| Setur Servis Turistik A.Ş. (1) | 618 | 337 |
| Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (1) | 596 | 409 |
| Ford Otosan A.Ş. (1), (2) | 450 | 90 |
| Eltek Elektrik Enerji İth. İhr. Top. Tic. A.Ş. (1) | 378 | 436 |
| Koç Sistem Bilgi ve İletişim Hiz. A.Ş. (1) | 213 | 780 |
| Opet Petrolcülük A.Ş. (1) | 150 | 118 |
| Ram Sigorta Aracılık Hiz. A.Ş. (1) | 133 | 58 |
| Opet Fuchs Madeni Yağ A.Ş. (1) | 106 | 614 |
| Diğer (1) | 127 | 356 |
| **Toplam** | **14.094** | **11.017** |

(1) Şirket ana ortağının ilişkili tarafları
(2) Şirket hissedarı

## NOT 27 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI (Devamı)

| **İlişkili taraflardan alınan avanslar** | **31 Aralık 2017** | **31 Aralık 2016** |
|---|---|---|
| Otokar Land Systems LLC'nin iştiraki (Not 17) | 404.513 | - |
| | **404.513** | **-** |

| **İlişkili taraflardan ertelenmiş gelirler** | **31 Aralık 2017** | **31 Aralık 2016** |
|---|---|---|
| Otokar Land Systems LLC (Not 17) | 28.040 | - |
| | **28.040** | **-** |

ii) İlişkili taraflara yapılan önemli satışlar ve ilişkili taraflardan yapılan önemli alımlar:

| **Ürün ve hizmet satışları** | **1 Ocak - 31 Aralık 2017** | **1 Ocak - 31 Aralık 2016** |
|---|---|---|
| Ram Dış Ticaret A.Ş. (1) (*) | 228.849 | 169.278 |
| Ford Otosan A.Ş. (1), (2) | 61 | 155 |
| Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (1) | 50 | 1 |
| Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. (1) | 22 | - |
| Diğer (1) | 1 | 321 |
| **Toplam** | **228.983** | **169.755** |

(*) Ram Dış Ticaret A.Ş.'ye yapılan satışlar ilişkili olmayan üçüncü kişiler için yapılan ihraç kayıtlı satışlardan oluşmaktadır.

| **Sabit kıymet alımları** | **1 Ocak - 31 Aralık 2017** | **1 Ocak - 31 Aralık 2016** |
|---|---|---|
| Koç Sistem Bilgi ve İletişim Hizm. A.Ş. (1) | 2.802 | 2.670 |
| Zer Merkezi Hizmetler A.Ş. (1) | 486 | 331 |
| Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (1) | 281 | 60 |
| Diğer (1) | 62 | 75 |
| **Toplam** | **3.631** | **3.136** |

| **Stok alımları** | **1 Ocak - 31 Aralık 2017** | **1 Ocak - 31 Aralık 2016** |
|---|---|---|
| Zer Merkezi Hizmetler A.Ş. (1) | 27.773 | 20.853 |
| Ram Dış Ticaret A.Ş. (1) | 4.345 | 2.314 |
| Opet Petrolcülük A.Ş. (1) | 3.192 | 2.026 |
| Arçelik Pazarlama A.Ş. (1) | 3.022 | - |
| Akpa Dayanıklı Tük.Paz. A.Ş. (1) | 2.328 | 2.258 |
| Opet Fuchs Madeni Yağ A.Ş. (1) | 2.246 | 2.330 |
| Ford Otosan A.Ş. (1), (2) | 487 | 119 |
| Diğer (1) | 387 | 156 |
| **Toplam** | **43.780** | **30.056** |

(1) Şirket ana ortağının ilişkili tarafları
(2) Şirket hissedarı

## NOT 27 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI (Devamı)

| Hizmet alımları | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Ram Dış Ticaret A.Ş. (1) | 17.164 | 27.266 |
| Koç Holding A.Ş. (2) (*) | 8.170 | 13.275 |
| Setur Servis Turistik A.Ş. (1) | 7.985 | 6.455 |
| Eltek Elektrik Enerji İth. İhr. Top. Tic. A.Ş. (1) | 4.163 | 4.576 |
| Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (1) | 3.938 | 2.831 |
| Ram Sigorta Aracılık Hz. A.Ş. (1) (**) | 3.605 | 2.035 |
| Koç Sistem Bilgi ve İlt. Hizm. A.Ş. (1) | 3.059 | 2.990 |
| Diğer (1) | 1.902 | 932 |
| **Toplam** | **49.986** | **60.360** |

(*) Ana ortak Koç Holding A.Ş.'nin bünyesindeki şirketlere finans, hukuk, planlama, vergi, üst yönetim gibi konularda sunduğu hizmetlerin karşılığı olarak, personel ve üst yönetim giderleri dahil olmak üzere Koç Holding A.Ş. nezdinde hizmet sunulan şirketlerle ilgili olarak oluşan giderlerin, Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında 1 Seri No.lu Genel Tebliğin "11- Grup İçi Hizmetler" düzenlemesi çerçevesinde dağıtımı sonucunda Grup'a fatura edilen hizmet bedelini içermektedir.

(**) Sigorta acentesi olarak faaliyet gösteren Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. aracılığı ile sigorta şirketleri arasında imzalanan poliçeler kapsamında, 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren hesap döneminde ödenen ve tahakkuk eden prim tutarını içermektedir.

| Banka mevduat hesapları | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (1) | | |
| - Vadeli mevduatlar | 1.821 | 20.761 |
| - Vadesiz mevduatlar | 3 | 14 |
| | **1.824** | **20.775** |

| Çek ve senetler | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (1) | 4.119 | 6.977 |
| | **4.119** | **6.977** |

(1) Grup ana ortağının ilişkili tarafları
(2) Grup hissedarı

## NOT 27 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI (Devamı)

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren dönemler itibarıyla ilişkili taraflar ile ilgili esas faaliyetlerden diğer gelir ve giderler:

| | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| **Ticari alacak ve borçlardan doğan kur farkı gelirleri** | | |
| Ram Dış Ticaret A.Ş. (1) | 25.321 | 6.586 |
| Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (1) | 8.650 | 1.976 |
| Diğer (1) | 82 | 233 |
| **Toplam** | **34.053** | **8.795** |

| | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| **Ticari alacak ve borçlardan doğan kur farkı giderleri** | | |
| Yapı Kredi Faktöring A.Ş. (1) | 12.678 | 5.668 |
| Ram Dış Ticaret A.Ş. (1) | 9.549 | 5.358 |
| Diğer (1) | 5.881 | 3.146 |
| **Toplam** | **28.108** | **14.172** |

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren dönemler itibarıyla ilişkili taraflar ile ilgili finansman gelir ve giderleri:

| | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| **Faiz gelirleri** | | |
| Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (1) | 183 | 136 |
| **Toplam** | **183** | **136** |

| | 1 Ocak - 31 Aralık 2017 | 1 Ocak - 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| **Faiz giderleri** | | |
| Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (1) | 742 | 4.784 |
| **Toplam** | **742** | **4.784** |

(1) Grup ana ortağının ilişkili tarafları

## NOT 27 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI (Devamı)

### Üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar

Grup'un 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yılda üst düzey yöneticilerine sağladığı faydalar toplamı 14.762 bin TL'dir (31 Aralık 2016: 12.459 bin TL). Üst düzey yöneticiler, yönetim kurulu üyeleri, genel müdür ve genel müdür yardımcılarından oluşmaktadır.

## NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ

Grup, faaliyetlerinden dolayı, borç ve sermaye piyasası fiyatlarındaki, döviz kurları ile faiz oranlarındaki değişimlerin etkileri dahil çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Bu riskler, piyasa riski (kur riski ve faiz oranı riskini içerir), kredi riski ve likidite riskidir. Grup'un genel risk yönetimi programı, mali piyasaların öngörülemezliğine ve değişkenliğine odaklanmakta olup, Grup'un mali performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerin en aza indirgenmesini amaçlamıştır.

***Kredi riski***

Finansal araçları elinde bulundurmak, karşı tarafın anlaşmanın gereklerini yerine getirememe riskini de taşımaktadır. Grup yönetimi bu riskleri, her anlaşmada bulunan karşı taraf (ilişkili taraflar hariç) için ortalama riski kısıtlayarak ve gerektiği takdirde teminat alarak karşılamaktadır. Grup'un tahsilat riski, esas olarak ticari alacaklarından doğabilmektedir. Grup, bayilerinden ya da diğer müşterilerinden doğabilecek bu riski, bayiler için belirlenen kredi limitlerini alınan teminatlar ile sınırlayarak, avansla çalışarak veya satılan araçların mülkiyetini Grup lehine rehin koydurarak yönetmektedir. Kredi limitlerinin kullanımı Grup tarafından sürekli olarak izlenmekte ve müşterinin finansal pozisyonu, geçmiş tecrübeler ve diğer faktörler göz önünde bulundurulmaktadır. Yurt dışı satışlarının tamamı teyidli akreditif ile gerçekleştirilmektedir. Savunma araçları satışları ise yurtiçi ve yurtdışı hükümetlerin kuruluşlarına ya da onlara aracılık yapan şirketlere yapıldığından dolayı bu satışlar ile ilgili herhangi bir tahsilat riski öngörülmemektedir. Ticari alacaklar, Grup yönetimince geçmiş tecrübeler ve cari ekonomik durum göz önüne alınarak değerlendirilmekte ve uygun miktarda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra bilançoda net olarak gösterilmektedir (Not 8).

## NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

| | Alacaklar | | | |
|---|---|---|---|---|
| **31 Aralık 2017** | **Ticari alacaklar** | **Diğer** | **Bankalardaki mevduat** | **Türev araçlar** |
| **Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C+D+E) (1)** | **455.564** | **349** | **227.367** | **-** |
| - Azami riskin teminat ile güvence altına alınmış kısmı (2) | **(260.836)** | **-** | **-** | **-** |
| A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri | **454.998** | **349** | **227.367** | **-** |
| B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri | **-** | **-** | **-** | **-** |
| C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri | **236** | **-** | **-** | **-** |
| D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri | **330** | **-** | **-** | **-** |
| - Vadesi geçmiş (brüt defter değeri) | **34.315** | **-** | **-** | **-** |
| - Değer düşüklüğü (-) (Not 8) | **(33.985)** | **-** | **-** | **-** |
| - Net değerin teminat ile güvence altına alınmış kısmı | **349** | **-** | **-** | **-** |
| - Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri) | **-** | **-** | **-** | **-** |
| - Değer düşüklüğü (-) | **-** | **-** | **-** | **-** |
| - Net değerin teminat ile güvence altına alınmış kısmı | **-** | **-** | **-** | **-** |
| E. Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar | **-** | **-** | **-** | **-** |

| | Alacaklar | | | |
|---|---|---|---|---|
| **31 Aralık 2016** | **Ticari alacaklar** | **Diğer** | **Bankalardaki mevduat** | **Türev araçlar** |
| **Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C+D+E) (1)** | **397.832** | **254** | **37.595** | **-** |
| - Azami riskin teminat ile güvence altına alınmış kısmı (2) | **(189.881)** | **-** | **-** | **-** |
| A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri | **394.758** | **254** | **37.595** | **-** |
| B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri | **-** | **-** | **-** | **-** |
| C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri | **219** | **-** | **-** | **-** |
| D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri | **2.855** | **-** | **-** | **-** |
| - Vadesi geçmiş (brüt defter değeri) | **31.765** | **-** | **-** | **-** |
| - Değer düşüklüğü (-) (Not 8) | **(28.910)** | **-** | **-** | **-** |
| - Net değerin teminat ile güvence altına alınmış kısmı | **1.170** | **-** | **-** | **-** |
| - Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri) | **-** | **-** | **-** | **-** |
| - Değer düşüklüğü (-) | **-** | **-** | **-** | **-** |
| - Net değerin teminat ile güvence altına alınmış kısmı | **-** | **-** | **-** | **-** |
| E. Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar | **-** | **-** | **-** | **-** |

(1) Tutarın belirlenmesinde, alınan teminatlar, kredi güvenirliğinde artış sağlayan unsurlar dikkate alınmamıştır.
(2) Teminatlar, müşterilerden alınan teminat senetleri, teminat çekleri, ipotekler ve araç rehinlerinden oluşmaktadır.

## NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

***Likidite riski***

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli ölçüde nakit ve menkul kıymet tutmayı, yeterli miktarda kredi işlemleri ile fon kaynaklarının kullanılabilirliğini ve piyasa pozisyonlarını kapatabilme gücünü ifade eder.

Mevcut ve ilerideki muhtemel borç gereksinimlerinin fonlanabilme riski, yeterli sayıda ve yüksek kalitedeki kredi sağlayıcılarının erişilebilirliğinin sürekli kılınması suretiyle yönetilmektedir.

Grup'un 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla, vade tarihlerine göre, indirgenmemiş ticari ve finansal borçlarının vade dağılımları aşağıdaki gibidir:

**31 Aralık 2017**

| **Sözleşme uyarınca vadeler** | **Defter değeri** | **Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı (=I+II+III+IV)** | **3 aydan kısa (I)** | **3-12 ay arası (II)** | **1-5 yıl arası (III)** | **5 yıldan uzun (IV)** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Türev olmayan finansal yükümlülükler** | | | | | | |
| Banka kredileri | **703.658** | **757.936** | **457.848** | **107.090** | **192.998** | **-** |
| Ticari borçlar | **62.117** | **62.579** | **62.223** | **356** | **-** | **-** |

| **Beklenen vadeler** | **Defter değeri** | **Beklenen nakit çıkışlar toplamı** | **3 aydan kısa** | **3-12 ay arası** | **1-5 yıl arası** | **5 yıldan uzun** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Türev olmayan finansal yükümlülükler** | | | | | | |
| Diğer borçlar | **42.549** | **42.549** | **42.549** | **-** | **-** | **-** |
| Diğer kısa vadeli yükümlülükler | **2.742** | **2.742** | **2.742** | **-** | **-** | **-** |

| **Beklenen (veya sözleşme uyarınca vadeler)** | **Defter değeri** | **Sözleşme uyarınca/ beklenen nakit çıkışlar toplamı** | **3 aydan kısa** | **3-12 ay arası** | **1-5 yıl arası** | **5 yıldan uzun** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Türev finansal yükümlülükler (net)** | **1.325** | **1.325** | **1.325** | **-** | **-** | **-** |
| Türev nakit girişleri | **260.648** | **260.648** | **260.648** | **-** | **-** | **-** |
| Türev nakit çıkışları | **(259.323)** | **(259.323)** | **(259.323)** | **-** | **-** | **-** |

## NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

### 31 Aralık 2016

| Sözleşme uyarınca vadeler | Defter değeri | Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı (=I+II+III+IV) | 3 aydan kısa (I) | 3-12 ay arası (II) | 1-5 yıl arası (III) | 5 yıldan uzun (IV) |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Türev olmayan finansal yükümlülükler** | | | | | | |
| Banka kredileri | **430.119** | **517.991** | **14.967** | **38.864** | **464.160** | **-** |
| Ticari borçlar | **401.145** | **402.431** | **402.102** | **329** | **-** | **-** |

| Beklenen vadeler | Defter değeri | Beklenen nakit çıkışlar toplamı | 3 aydan kısa | 3-12 ay arası | 1-5 yıl arası | 5 yıldan uzun |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Türev olmayan finansal yükümlülükler** | | | | | | |
| Diğer borçlar | **37.958** | **46.588** | **46.588** | **-** | **-** | **-** |
| Diğer kısa vadeli yükümlülükler | **11.200** | **11.200** | **11.200** | **-** | **-** | **-** |

| Beklenen (veya sözleşme uyarınca vadeler) | Defter değeri | Sözleşme uyarınca/ beklenen nakit çıkışlar toplamı | 3 aydan kısa | 3-12 ay arası | 1-5 yıl arası | 5 yıldan uzun |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Türev finansal yükümlülükler (net)** | **52** | **52** | **52** | **-** | **-** | **-** |
| Türev nakit girişleri | **25.449** | **25.449** | **25.449** | - | - | - |
| Türev nakit çıkışları | **(25.397)** | **(25.397)** | **(25.397)** | - | - | - |

***Piyasa riski***

### a) Döviz pozisyonu tablosu ve ilgili duyarlılık analizi

Grup'un yabancı şirketlerle ticari faaliyetlerde bulunması sebebiyle döviz cinsinden borçlu veya alacaklı bulunulan meblağların Türk Lirası'na çevrilmesinden dolayı kur değişiklerinden doğan döviz kuru riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu döviz kuru riski, döviz pozisyonunun analiz edilmesi ile takip edilmekte ve sınırlandırılmaktadır. Grup, ileride oluşacak ticari işlemler ve kayda alınan aktif ve pasiflerden ötürü ortaya çıkan kur riskini yönetmek için, döviz sepetini mümkün olduğunca çeşitlendirmeye yönelik bir politika izlemektedir.

## NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

Grup tarafından tutulan yabancı para varlıkların ve borçların kayıtlı tutarları yabancı para cinslerine göre aşağıdaki gibidir:

| | 31 Aralık 2017 | TL karşılığı işlevsel para birimi) | Amerikan Doları | Avro | İngiliz Sterlini |
|---|---|---|---|---|---|
| 1. | Ticari alacaklar | 589.040 | 90.131 | 55.035 | 111 |
| 2a. | Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil) | 401.125 | 105.321 | 856 | - |
| 2b. | Parasal olmayan finansal varlıklar | - | - | - | - |
| 3. | Diğer | 8 | 2 | - | - |
| 4. | **Dönen varlıklar (1+2+3)** | **990.173** | **195.454** | **55.891** | **111** |
| 5. | Ticari alacaklar | 3.847 | - | 852 | - |
| 6a. | Parasal finansal varlıklar | - | - | - | - |
| 6b. | Parasal olmayan finansal varlıklar | - | - | - | - |
| 7. | Diğer | 103 | 7 | 17 | - |
| 8. | **Duran varlıklar (5+6+7)** | **3.950** | **7** | **869** | **-** |
| 9. | **Toplam varlıklar (4+8)** | **994.123** | **195.461** | **56.760** | **111** |
| 10. | Ticari borçlar | (8.423) | (126) | (1.759) | (1) |
| 11. | Finansal yükümlülükler | - | - | - | - |
| 12a. | Parasal olan diğer yükümlülükler | (310.684) | (82.122) | (174) | (28) |
| 12b. | Parasal olmayan diğer yükümlülükler | (9.487) | - | (2.101) | - |
| 13. | **Kısa vadeli yükümlülükler (10+11+12)** | **(328.594)** | **(82.248)** | **(4.034)** | **(29)** |
| 14. | Ticari borçlar | - | - | - | - |
| 15. | Finansal yükümlülükler | - | - | - | - |
| 16a. | Parasal olan diğer yükümlülükler | (404.513) | (107.244) | - | - |
| 16b. | Parasal olmayan diğer yükümlülükler | - | - | - | - |
| 17. | **Uzun vadeli yükümlülükler (14+15+16)** | **(404.513)** | **(107.244)** | **-** | **-** |
| 18. | **Toplam yükümlülükler (13+17)** | **(733.107)** | **(189.492)** | **(4.034)** | **(29)** |
| | **Net Bilanço Pozisyonu (9+18)** | **261,016** | **5,969** | **52,726** | **82** |
| 19. | Bilanço dışı türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu (19a-19b) | (259.323) | (6.500) | (52.000) | - |
| 19a. | Hedge edilen toplam varlık tutarı | - | - | - | - |
| 19b. | Hedge edilen toplam yükümlülük tutarı | (259.323) | (6.500) | (52.000) | - |
| **20.** | **Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu (9+18+19)** | **1.693** | **(531)** | **726** | **82** |
| **21.** | **Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu (=1+2a+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)** | **270.393** | **5.960** | **54.810** | **82** |
| 22. | Döviz hedge'i için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değeri | (1.325) | (72) | (1.253) | - |
| 23. | İhracat | 546.540 | 59.450 | 78.239 | 146 |
| 24. | İthalat | 464.611 | 59.078 | 59.924 | 1.327 |

## NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

| 31 Aralık 2016 | | TL karşılığı işlevsel para birimi) | Amerikan Doları | Avro | İngiliz Sterlini |
|---|---|---|---|---|---|
| 1. | Ticari alacaklar | 470.904 | 76.165 | 53.968 | 613 |
| 2a. | Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil) | 189.090 | 39.445 | 13.552 | - |
| 2b. | Parasal olmayan finansal varlıklar | - | - | - | - |
| 3. | Diğer | 2 | - | - | - |
| 4. | **Dönen varlıklar (1+2+3)** | **659.996** | **115.610** | **67.520** | **613** |
| 5. | Ticari alacaklar | 7.558 | - | 2.037 | - |
| 6a. | Parasal finansal varlıklar | - | - | - | - |
| 6b. | Parasal olmayan finansal varlıklar | - | - | - | - |
| 7. | Diğer | 74 | 3 | 17 | - |
| 8. | **Duran varlıklar (5+6+7)** | **7.632** | **3** | **2.054** | **-** |
| 9. | **Toplam varlıklar (4+8)** | **667.628** | **115.613** | **69.574** | **613** |
| 10. | Ticari borçlar | (25.305) | (2.841) | (4.126) | - |
| 11. | Finansal yükümlülükler | (491) | - | (132) | - |
| 12a. | Parasal olan diğer yükümlülükler | (500.458) | (108.505) | (31.937) | (29) |
| 12b. | Parasal olmayan diğer yükümlülükler | (25.302) | - | (6.820) | - |
| 13. | **Kısa vadeli yükümlülükler (10+11+12)** | **(551.556)** | **(111.346)** | **(43.015)** | **(29)** |
| 14. | Ticari borçlar | - | - | - | - |
| 15. | Finansal yükümlülükler | (74.198) | - | (20.000) | - |
| 16a. | Parasal olan diğer yükümlülükler | - | - | - | - |
| 16b. | Parasal olmayan diğer yükümlülükler | (7.754) | - | (2.090) | - |
| 17. | **Uzun vadeli yükümlülükler (14+15+16)** | **(81.952)** | **-** | **(22.090)** | **-** |
| 18. | **Toplam yükümlülükler (13+17)** | **(633.508)** | **(111.346)** | **(65.105)** | **(29)** |
| | **Net Bilanço Pozisyonu (9+18)** | **34.120** | **4.267** | **4.469** | **584** |
| 19. | Bilanço dışı türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu (19a-19b) | (25.397) | (3.000) | (4.000) | - |
| 19a. | Hedge edilen toplam varlık tutarı | - | - | - | - |
| 19b. | Hedge edilen toplam yükümlülük tutarı | (25.397) | (3.000) | (4.000) | - |
| **20.** | **Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu (9+18+19)** | **8.723** | **1.267** | **469** | **584** |
| **21.** | **Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu (=1+2a+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)** | **67.100** | **4.264** | **13.362** | **584** |
| 22. | Döviz hedge'i için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değeri | (52) | (24) | (28) | - |
| 23. | İhracat | 441.813 | 49.321 | 84.591 | 1.728 |
| 24. | İthalat | 568.711 | 88.221 | 86.295 | 3.755 |

## NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla Grup'un vergi öncesi karının diğer değişkenler sabit tutulduğunda, ABD Doları, Avro ve İngiliz Sterlini'ndeki %10 değişiklik karşısındaki duyarlılık analizi aşağıdaki gibidir:

| | | Vergi öncesi kar | Vergi öncesi kar |
|---|---|---|---|
| **31 Aralık 2017** | | **Yabancı paranın değer kazanması** | **Yabancı paranın değer kaybetmesi** |
| | *ABD Doları'nın TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:* | | |
| 1- | ABD Doları net varlık/yükümlülüğü | **(200)** | **200** |
| 2- | ABD Doları riskinden korunan kısım (-) | **-** | **-** |
| **3-** | **ABD Doları net etki (1+2)** | **(200)** | **200** |
| | *Avro'nun TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:* | | |
| 4- | Avro net varlık/yükümlülüğü | **328** | **(328)** |
| 5- | Avro riskinden korunan kısım (-) | **-** | **-** |
| **6-** | **Avro net etki (4+5)** | **328** | **(328)** |
| | *İngiliz Sterlini'nin TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:* | | |
| 7- | İngiliz Sterlini net varlık/yükümlülüğü | **42** | **(42)** |
| 8- | İngiliz Sterlini riskinden korunan kısım (-) | **-** | **-** |
| **9-** | **İngiliz Sterlini varlıkları net etki (7+8)** | **42** | **(42)** |
| | **Toplam (3+6+9)** | **170** | **(170)** |

| | | Vergi öncesi kar | Vergi öncesi kar |
|---|---|---|---|
| **31 Aralık 2016** | | **Yabancı paranın değer kazanması** | **Yabancı paranın değer kaybetmesi** |
| | *ABD Doları'nın TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:* | | |
| 1- | ABD Doları net varlık/yükümlülüğü | **446** | **(446)** |
| 2- | ABD Doları riskinden korunan kısım (-) | **-** | **-** |
| **3-** | **ABD Doları net etki (1+2)** | **446** | **(446)** |
| | *Avro'nun TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:* | | |
| 4- | Avro net varlık/yükümlülüğü | **174** | **(174)** |
| 5- | Avro riskinden korunan kısım (-) | **-** | **-** |
| **6-** | **Avro net etki (4+5)** | **174** | **(174)** |
| | *İngiliz Sterlini'nin TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:* | | |
| 7- | İngiliz Sterlini net varlık/yükümlülüğü | **252** | **(252)** |
| 8- | İngiliz Sterlini riskinden korunan kısım (-) | **-** | **-** |
| **9-** | **İngiliz Sterlini varlıkları net etki (7+8)** | **252** | **(252)** |
| | **Toplam (3+6+9)** | **872** | **(872)** |

## NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

### b) Faiz pozisyonu tablosu ve ilgili duyarlılık analizi

***Faiz oranı riski***

Grup'un faize duyarlı önemli bir varlığı yoktur. Grup'un gelirleri ve faaliyetlerinden nakit akımları, büyük oranda piyasa faiz oranındaki değişimlerden bağımsızdır.

Grup'un faiz oranı riski, kısa dönem borçlanmasından ve vadeli mevduatlarından kaynaklanmaktadır. Grup'un almış olduğu banka kredileri ve vadeli mevduatları sabit faizli olmakla beraber, operasyonların devamı için gelecek dönemlerdeki krediler ve mevduatlar ileride gerçekleşecek faiz oranlarından etkilenmektedir.

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla, Grup'un finansal yükümlülükleri sabit faizli banka kredilerinden oluşmaktadır.

***Sermaye yönetimi***

Sermayeyi yönetirken Grup'un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer hissedarlara fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup'un faaliyetlerinin devamını sağlayabilmektir.

Sektördeki diğer şirketlerle paralel olarak Grup sermaye yönetiminde net finansal borç sermaye çarpanını izlemektedir. Bu çarpan net finansal borcun toplam sermayeye bölünmesiyle bulunur. Net finansal borç, nakit ve nakit benzeri değerlerin toplam finansal borç tutarından (bilançoda gösterildiği gibi kredileri içerir) düşülmesiyle hesaplanır.

| | 31 Aralık 2017 | 31 Aralık 2016 |
|---|---|---|
| Toplam finansal borçlar | 703.658 | 430.119 |
| Eksi: Nakit ve nakit benzeri değerler (Not 4) | (228.958) | (38.598) |
| Net finansal borç | 474.700 | 391.521 |
| Toplam özsermaye | 283.554 | 242.958 |
| **Net finansal borç/özsermaye çarpanı** | **%167** | **%161** |

## NOT 29 - FİNANSAL ARAÇLAR

Aktif piyasalarda ticareti yapılmayan finansal araçların gerçeğe uygun değeri, değerleme tekniklerinin kullanılması yoluyla belirlenir. Belirleme teknikleri, en az Grup'un özel tahminleri kadar güvenilir ve mevcut olduğu durumlarda gözlenebilir piyasa verilerinin maksimum düzeyde kullanımını sağlar. Eğer bir finansal aracın gerçeğe uygun değeri açısından gereken tüm girdiler gözlenebilir durumdaysa, bu araç seviye 2 kapsamındadır. Gerçeğe uygun değer hesaplamalarının, aşağıdaki hesaplama hiyerarşisinde belirtilen aşamalar baz alınarak açıklanmasını gerektirmektedir:

- Belirli varlıklar ve yükümlülükler için, aktif piyasalardaki kote edilmiş fiyatlar (düzeltme yapılmamış) (Seviye 1).
- Aşama 1 içinde yer alan kote edilmiş fiyatlardan başka, varlık ve yükümlülükler için, ya direk (fiyat olarak) ya da dolaylı (fiyatlardan türetilerek) gözlenebilir girdiler (Seviye 2).
- Gözlenebilir bir piyasa datası baz alınarak belirlenemeyen varlık ve yükümlülükler için girdiler (gözlenemeyen girdiler) (Seviye 3).

Aşağıdaki tablo, Grup'un 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerindeki gerçeğe uygun değeri ile ölçülmüş varlıklarını göstermektedir:

**31 Aralık 2017**

| Varlıklar | Seviye 1 | Seviye 2 | Seviye 3 | Toplam |
|---|---|---|---|---|
| Türev finansal araçlar | - | 1.325 | - | 1.325 |
| **Toplam** | **-** | **1.325** | **-** | **1.325** |

**31 Aralık 2016**

| Varlıklar | Seviye 1 | Seviye 2 | Seviye 3 | Toplam |
|---|---|---|---|---|
| Türev finansal araçlar | - | 52 | - | 52 |
| **Toplam** | **-** | **52** | **-** | **52** |

Rayiç bedel, bir finansal enstrümanın zorunlu bir satış veya tasfiye işlemi dışında gönüllü taraflar arasındaki bir cari işlemde el değiştirebileceği tutar olup, eğer varsa, oluşan bir piyasa fiyatı ile en iyi şekilde belirlenir.

Finansal enstrümanların tahmini rayiç bedelleri, Grup tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerleme metotları kullanılarak tespit edilmiştir. Rayiç bedel tahmininde ve piyasa verilerinin yorumlanmasında tahminler kullanılır. Buna göre, burada sunulan tahminler, Grup'un bir güncel piyasa işleminde elde edebileceği tutarları göstermeyebilir.

Grup, finansal araçların kayıtlı değerlerinin makul değerlerini yansıttığını düşünmektedir.

Finansal varlıklar - Finansal aktiflerin, kısa vadeli olmaları ve kredi kaybının önemsenmeyecek ölçüde olmasından dolayı, rayiç değerlerin taşınan değerlerine yakın olduğu kabul edilir.

Finansal yükümlülükler - Ticari borçların ve diğer parasal yükümlülüklerin, kısa vadeli olmasından dolayı, rayiç değerlerin taşınan değerlerine yakın olduğu kabul edilir. Uzun vadeli sabit faizli banka kredilerinin, bilanço tarihi itibarıyla geçerli olan sabit faiz oranı ile değerlendiğinde, rayiç değerinin taşınan değere yakın olduğu görülmüştür. Kısa vadeli kredilerinin ise vadelerinin kısa olması nedeniyle taşınan değerlerinin rayiç değeri yansıttığı varsayılmaktadır.

## NOT 30 - BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Şirketimizin üyesi olduğu Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası (MESS) ile Türk Metal Sendikası arasında görüşmeleri yürütülmekte olan Toplu İş Sözleşmesi 30.01.2018 tarihinde, 01.09.2017-31.08.2019 dönemi için imzalanmıştır.

## NOT 31 - FİNANSAL TABLOLARIN ÖNEMLİ ÖLÇÜDE ETKİLEYEN YA DA FİNANSAL TABLOLARIN AÇIK, YORUMLANABİLİR VE ANLAŞILABİLİR OLMASI AÇISINDAN AÇIKLANMASI GEREKEN DİĞER HUSUSLAR

Yoktur.

……